

106

107

108

109

105

de ecclesiastica potestate

9

Restaurado en 2002 -

Incunables 105-109

Ad Lectorem
Michael
Fernus
Mediolanensis

Parthenopes uarias qui nescis ordine clades
Gestaq; ab externis bella cruenta uiris
Et pulsos reges conspersaq; sanguine regna
Ex hoc exiguo codice doctus eris.
Coeci mortales totū confundimus orbem
A lter in alterius dum ruit excidium
Dum se quisq; cupit reliquis prestare: sed oēs
Cómorimur misera conditione pares.

Soneto ala Desesperazion de Suda. folio 101
Copia del Sermon que Predico entre los dos
coros dela Sta Elena de Toledo El Obispo Viconte
P^o del Campo año 1545 folio 139
Arco triumphal q la Nacion flamenco
hizo levantar ala entrada de Lisboa
La Mag^d. de felicez. año 1619 folio
166

Ad Lectorem
 Michael
 Ferrus
 Medicinensis

Participes varias per nescis ordine clades
 Gestas ab externis bella cruenta, nris
 Et pullos reges conspectas sanguinis regum
 Ex hoc exiguo codice doctus eris
 Cœci mortales rem condidimus orbem
 A læta alicunde dum tunc exordium
 Dum se quisque cupit reliquis præstare
 Cœcitate, cetera conditione parca

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

MICHAEL FERNVS MEDIOLANEN.
POMPONIO LAETO LITTERATO
PRINCIPI

.S.

Quid agas in Quirinali tuo Pomp. & si
cōiecto: qui semp cū mortuis disceptas:
minus tamē me gallici tumult⁹ qui nos
quottidie agitant scire permittunt. Nā neq; te ut
pridē inuiso. Neq; si inuisam quid afferā prēter
molestissimum quodcūq; habeo: ut quāto quisq;
charior tibi est eo rarius cū nisi de turbulentissi-
mis cōmutāñ alloquare. Facis quidē prudēter tu
qui intra montes te continēs: & prēter musas qua
reliqui Quirites in fortuna habeant nō curas au-
dire. Verum uide quid securo tibi prēripiant iu-
ris cōsulti. Qua ingenii fœlicitate gloriam ex tua
professione: atq; ut ita dicam harena: uaticani pa-
tres sibi cōparant: ut nisi caueas tuo te Quirinali
detrudere iā: qui nihil edas: possint: & tuis abre-
ptis musis de te triumphent. Nuper cū in exem-
plarias stationas: ut sunt mea pleraq; ī foro nego-
tia diuertissem: codicillum illic offendi apud ma-
nuensem: in quo omniū qui rem Siculā: quod re-
gnum Neapolitanū dicūt: tenuerint noīa: tēpora
fortunę: miro ordine cōtinebant. Protinus ad au-
ctorem ut sit oculos intendi. Felini opus erat illi⁹
Ferrariēñ auditoris rotę uiri clarissimi: cui ī iure
parē eo ex ordine multę etates protulere neminē

quē summus pontifex palatinis ob ingentē illius
& admirandā uirtutē: uirginitatem: morum
candorem: mirū nisi ut ad summū quoppiam fa-
stigium efferat edibus apud se suscepit. Dii boni
quantū leporis: q̄ exacte: q̄ ad amissim: adde am-
pliter limite in angusto: & q̄ facunde quicquid
ubiq; est illic ille complexus: quo quisq; iure: qui-
bus armis: q̄ auspicio: q̄ gloriose: quorū etiā cede
q̄ nefarie sese īgesserit. Quid multa: captus sum
incredibili desiderio illius habēdi. Extemplo ad
illum me contuli. Et ut mea semp fuit summa uo-
luptas nihil abditum: quod ad uirtutē spectaret
habere: quod nō cōmune omnib⁹ facerē: nō tantū
mihi exemplū fieri q̄ omnibus edi postulabam.
Sciebam enī nihil hoc tempore quo regum Nea-
politanoꝝ ius successioq; in disceptationē posita
est optabilius hac una epitomaria lucubratione
studiosis cōtingere posse: qua quoad historiogra-
phi sparsim fuscq; suis uoluminib⁹ prodidissent
uno tanq̄ in corpusculo congestū p̄legere possent.
Id se ille: q̄q̄: ut est uir unus inter mortales huma-
nissimus: & eorū qui litteraria delectent̄ amantis-
simus per raro uotis abnuat meis: p̄misurū oppi-
do recusauit. Verum sago uenatori nihil tam ab-
strusum quod non exploratū sit & paruo negotio
cōperiat̄. Audiebam cōplures Cardinales aliosq;
p̄multos exemplū habuisse. Ad illos cōfestim ego
cōcessi. Habui. Legi. Obstupui. Vt iam plane in

telligam nullum esse relictum hominibus accusandi nisi sui locum: qui dum inertiam suam non cogitant: & naturam: & temporis angustias: & imbecillitatem humanam: si nihil ipsi cudant: causari non desinunt. Vir hic iuri dicundo: libellis referendis. Pontificiis consultationibus & mille preterea occupatus negotiis semper aut in iure componit aliquid: aut in hiis que humanitatis appellantur studiis tanta facilitate: copia: & ornatu: ut reliquis mortalibus humanum: huic diuinum putes a natura datum ingenium. Non potui mi Pomponi cohibere me quin tam preclarum opus: tam optabile regum parthenopeorum compendium: succenseat uel ille mihi: ederem: ut ambulet summa per astra totumque fusus circumbeat orbem: quod breui conclusum theca merito apud paucos fraudatum honore seruare nimium ille tetrice statuerat. Suspensum me uero diu habuit: Preferer ne aliquid: Dicarem cuiquam & tanquam recognitum in manibus hominum prospargerem. Nam edendi fortasse auctor consultius suppressi poteram. Et ego unus sum qui maxime soleam contedere: non esse: ne sua quidem: opera dicanda: quoniam uanitas inde matorum sepe perspecta est & prior labefactata existimatio: cum plerumque eorum optimatibus fiant dicationes: apud quos ius tibi quoddam arctissime amicitie esse: uel si non sit: excitare te cupere ostendis: que si non extiterit: aut non inde gignat quam intima & peculiaris inditio est quod

aut illi ludificarit olim te: aut ita de te & tuis sentiant somniis: quibus eorum gratiam promereri dignis minime uideare. Sæpe euenit ut his ipsis non delectentur. Diceris sæpe ambitiosus & temerarius. Nonnunquam illi ipsi dissimulant gratum: nata ingratitude factum: ne tuo quodam iure audeas officium aliquando reponere. Ad recognoscendum autem minus idoneus me nemo. Qui tametsi Campanum a prutinum pontificem: oratorem omnium qui unquam a Cicero ne dixerint consensione omnium principem imprimendum suscepit: opus multifario tractatu: oratione: familiari epistola: historia: & epigrammate: quam amplissimum: uarium: illustre: tamen hoc uno in recognoscendo potui subuereri: quod ex tot historiis decerptum est: quorum ne partem quidem mediam uidisse affirmare ausim. Succurristi tu tamen mihi mihi Læte alter nostri latii Apollo: Musarum Rex: bonarum litterarum parens: qui illi: ut docti doctis facillime congruunt: beniuolentia copularis incredibili: cuius ingenium supra quam mortale est: quem nihil fugit: In quo omnis ambitionis suspicio abest: cui: non dicarem quidem: eni uero scelus est & irreligiosum aliena dicere: sed cuius sub numine ederent: quod uiolare maledictis omnis abstineant. Ex te hanc unam gratiam aucupaturus: quando nec dat aurum quod non effodit poeta: nec tu in Vaticano sedes qui me ebeare possis. Nec si sederes aut Lidum ditior excederes: is ipse sum qui tibi molestus essem:

3
paruo cōtentus: sicut docēt philosophi: farris acer
uo: sodalitatis indignū ne me tuæ Esculinai arbi
trere. Et cum ad te libet recedere aut intra collap
sa Quiritiū uetustate atria totis captaturi diua
gemur zephyros exquiliis: aut euecto iā sole Cō
stantinianis tuis in thermis laurea in umbrā sub
sylua tua tecū me cū catella stupratoris nescia col
lusorē nō refugias admittere. Vale mi Pomponi:
citra pantheona caue sis te ostendā: nec te nostris
fluctib⁹ cōmitte. Differimur hic miseri omnes ua
riis cupiditatibus Ego dum angustam rem domi
fortunatiore facere conor: me one ī quo sydere: an
principū: q̄ ad uirtutes sero respiciūt culpa miser
rime disrutior. Tu unus beatus qui potes nobis
spretis tibi & musis uiuere. Id. Apr. M. cccc. xcv:

ALEXANDRO.VI.PONTIFICI MAX.

Vm pauloante desyderasset a me.s.
.v.clementissime p̄r : ut qui Siciliae
Apulieq; possessores fuissent:quoad
breuius fieri posset:referrē: Collegi
me ipsum paulisper: Librosq; meos (sunt eni cō
plures) rogavi diligenter: ut & possessores: & or
dinem: & tēpora istius regni mihi aperirēt. Qui
postq̄ decendiū ex tantæ rei indagine mecū: ocio
furtim subtracto: occupassent: Feline inquit:
& si mansuetiores nostræ musæ nihil cū tuis stu
diis cōmune habere uideant: p̄ te tamē pontificis
clāmētia his ædibus collocati: uoluntati tuæ mo
rem nō gerere: nefas duximus: quę cupis: sparsa
sunt. Et nullis adhuc plene cōgesta scriptoribus:
Ex diuersis tamē sūmulam contraximus: quę ue
rum beati Petri successorem: in cuius patrimonio
regnum istud esse nemo ambigit: multa (ut spera
mus) uarietate iuuabit. Accipiat itaq; .s. ūra p̄r
clāmētissime sereno uultu summariū: Cum quo
ad uarietatē rerum regni huiusmodi (mea quidē
snia) facilior his aperiet uia: qui & otii: & studii:
& ingenii: & eloquentiē: aliquanto plus consecuti
sunt q̄ Felinus. Quē coaceruatae ī horas curę: etiā
oscitare nō sinūt. Incolumē & mei memorē. S. T.
conseruet. d. deus noster pater candidissime.

4

EPITOMA DE REGNO APVLIE ET
SICILIE REDVCENS SVMMATIM
IN VNVM QVECVNQVAE DE EO
TANGVNT HISTORICI INCIDEN
TER ET SPARSIM DVM VNIVER
SALITER RERVM OMNIVM GE
STA DESCRIBVNT.

¶ Caput Primum.

CIVITAS NEAPOLITANA pau
lo ultra trecētesimū annū neq; regia
sedes neq; ī eis oris regnū: aut regiū
nomē ullū erat: a supero mari: græci
impatores: ab infero nostri: & ipsis inter se dissidē
tibus imperabant. Gubernabātur hę regiones ua
riis sub ducibus qui & ipsi imperatoribus pare
bant. Hęc Poggius ī libro primo de uarietate for
tunæ quem edidit tempore Nicolai quinti.

BELISARIVS declaratus a Iustiniano dux bel
li: in Siciliam cum classe nauiganit: simulās se in
Aphricā nauigaturū: ex improuiso Siciliā in de
ditionem recepit. Digressus in Dalmatiā multis
gestis: rediit in Siciliā: quam illico pacatam inue
nit. Et e Messana soluēs Rhegio in deditioe acce
pto: peruenit Neapolim. Stephanus quidam ma
gnę auctoritatis Neapolitanus: ad eū missus: ob
tinere nequiuit: q; omīssa urbe Neapolitana Ro

Joannes. ij.

137

Sili arte vsus
Alfonfus Rex
eius nois pri
mus vt infra;

Vigilius papa

545

nam tenderet. Motus fuit populus & factionem
Gothorū iā animis perditorū erigere conat'. Miles
quidā Isauricus noīe docuit Belisariū posse urbē
capi: imisso milite p̄ foramen petræ: cui aquēdu
ctus inerat. unde ampliato p̄ fabros foramine: si
mulatoq; apparatu ad muralē pugnā quadringē
tos electos p̄ foramē imittit: & signo ex quodā tu
mulo dato classi pari crepitu dux respōdit. Mox
scalis appositis repente urbs capit'. Vbi Belisari⁹
gravi oratione milites ad prudentiam & modera
tionem inflāmauit & Romā duxit. Hæc ex Blon
do decade prima libro .iiii. in principio fo. xxix.
TOTILAS rex Gothorū magna prælia cōtra ex
ercitū Iustiniani Belisario in graciā reuocato: in
Italia gerens: multa loca pactione acq̄siuit in fla
miniā: inde ī Cāpaniā p̄fectus Beneuentū captū
muris nudauit. Neapolim obsedit. Interī Cumas
& alia loca cepit. Iustinianus ex his & ex successo
rum Belisarii desidia cōmotus: misit in Italiā Ma
ximinū & Demetriū ut primo Siciliā mox Italiā
iuuarēt. Totilas Neapolī obsidēs primo classem
Demetrii timuit: mox uidēs milites Romanos nō
audere classem græcā ingredi: oīa cōspicatus ue
nientē Demetriū fudit & fugauit. Maximin⁹ aliā
classem collegē cōcessit: quæ cū Demetrio a Toti
la capta est. Totilas tandē Neapolim capit nemi
ne leso: hostes captiuos dimisit: qui cū suis erat se
uerissimus. Belisarius q̄ contra Cōdroam regem

Parthorū belligerabat: iterū ad italiā cū quattuor
milib⁹ militū a Iustiniano mittit. Et primo Hy
druntū ab obsidione liberauit. Postea cū Gothis
ardua circa Romā gessit. Ex Blondo ubi supra li
bro. vi. in principio fo. xlv.

SARRACENI Aphricę Apuliā occuparūt. Ita
Mattheus Palmeri⁹ in supplemento Eusebii de tē
poribus. Sed in supplemento historiaꝝ scribit q̄
anno. dcccc. iiii. tpe Theodori pape. ii. Sarraceni
Aphricę Siciliā & Apuliā ingressi occupato Gar
gani mōte magnā hominū ac pecorū uim cepere:
quo audito: Itali tumultuaria manu cōpata mag
nā ex hostib⁹ edidere stragē: & prędā oēm recupe

¶ Hius cōsilio Sarraceni qui Romanoꝝ Crarūt:
rum fines uastabāt bello uicti sunt. Cū enī Sarra
ceni quasi dñarent in Italia: primo ppe urbē de
uicti sunt. Demū Ioānes papa. x. cū Alberico mar
chione fratre suo intrās Apuliā cōtra Sarracenos
apud Gargilianū & cum eis durū bellum agentes
uictores effecti sunt. & Romā reuersi magno ho
nore recepti. Archiepūs floren. secūda parte histo
riarum folio. clxxxiii. post Io. de Colūna.

¶ Landulfus princeps Beneuentan⁹ uicit græcos
in Apulia. Illi Sarracenos i Italiā uocāt: q̄ ex Ca
labris & Apulis in Lucanos mouētes: Romæ exi
tiū minabant. Ioan. x. cū Alberico Hetrurię mar
chiōe ad Liri fluuiū quē Ceriglianū uocāt: apud
mīturnas eos supat: quę i littore italico obtinebāt:

Anastasi⁹. iij.

214

Ioānes decim

217

280

incenderūt. temē occupato Gargano oīa ibi incur
sionibus uexabāt. Ex Platina in Ioāne decimo.
¶ Romanos quidā re & nomine Constantini im
peratoris græci filii Leonis: imperatorē se faciens
Sarracenos inuocauit: ad debellādos Calabros &
Apulos. Sarraceni ne dum eas regiones debella
runt: sed ad internitionem usq; deleuerunt. Et ui
ctoria elati dominos se fecerunt: spreto Græco: &
de Roma subigenda agebant. Ioannes papa. x. uo
cat fratrem suū Albericum Hetrurię Marchionē
qui exercitu deleto Sarracenos fugauit: Illi mon
tis Gargani arcem cōmunientes: ibi sedem recepe
runt: ex qua Italiam postea sæpe uexarunt. Blon
dus secūdo libro historiarū folio. cxvii.

¶ Caput Secundum.

O TTO CONTRA APVLOS & Ca
labros bellum mouet eo q̄ parere impe
ratori Cōstantinopolitano nō desistūt.

¶ Græci comparato mercenario exercitu in Italiā
contra Ottonē transeunt: & statim magna eorum
strage superant. Quare Otto uniuersam prouin
ciam possidet: & Beneuētū quod græcas sequebat
partes capit. Mattheus Palmerius ubi supra.

¶ Anno octauo imperii Ottonis secūdi Impera
tor Apuliā & Calabriam ad ius regni græcorum
appendentes: ad Romanū imperiū conatur trans
ferre: maxime propter affinitatē quā p̄ uxore suā
Theophaniā cū imperatore græcorū habebat.

919

Bñdictus. vñ.
982

Otto. ij. primi
Ottonis fili⁹.

983

¶ Anno nono græci iſenſi: q̄ Impator Otto puin-
 cias græcor̄ inuaderet: conducto ſibi Sarracenor̄
 auxilio Imperatori in calabria bello congregiun-
 tur. In quo bello omnes pœne Romanorum copie
 uſq; ad internitionem quaſi deletæ ſunt. Impera-
 tor natando nitens euadere: a nautis ignorantib;
 eū capitur: & a quodā eorū qui erat negocia-
 tor agnitus: nec proditus: tandem pecunia libera-
 tus. Anno .x. Otto Rome moritur: Hec Antonina
 in Ottone .ii. Iſte uidet̄ uariare a libro Eusebii in
 proximo dicto: & hoc forte melius per ſequentia.
 ¶ Otto ſecūduſ intelligēs q̄ Iofredus Cāpaniē co-
 mes inductus a cōſulibus & de cacornibus Roma-
 nis miſerat Ioannē papam .xiii. in Apuliā ut exu-
 lem: Romam ingreſſus ſumpſit ſuppliciū de ma-
 grātibus. Dū iſta percurrūt ſclauī facti chriſtiani
 tpe Hadriani .ii. Sarracenos ad Garganū ſeden-
 tes expulerūt. Et hungari poſt ſclauos copias Sar-
 racenor̄ q̄ remāſerant ex omni Italia repulerūt.
 ¶ Pādulfus Capuæ princeps noīe caput ferreum
 oſtēdit repellī poſſe Sarracenos: qui Italiā turba-
 bant: ſi copiæ quas Otto Capuā adduxerat: inde
 Calabriam mitterentur. Sarraceni hoc ſolū per fa-
 mam audito in patriam nauigarunt.
 ¶ Otto ſecūduſ fugauit græcos ex Apulia: qui p-
 hibebāt ſibi tradi filiam Nicephori Imperatoris
 Conſtantinopolitani: quem ob id occiderant.
 Baſiliuſ & Cōſtantiuſ Cōſtātinopolitani Impe

ſcriptura
 1007
 ſcriptura
 1001
 ſcriptura
 1001

ratores contra Ottonē bella gerunt: & pulsis primo Creta Sarracenis Apulia & Calabria p̄ ditionē potiti sunt: quæ loca amiserant Nicephorianis temporibus.

¶ Otto cōstituta pace cū Lothario rege Francorū uenit ad italiam expulsurus græcos imperatores Sclauonia & Dalmatia iuasa. Coacto postea Romæ exercitu in Apuliā tendit: ubi a Græcis fractus aufugit: adeo uiribus eneruatus ut Græci si uictoria uti sciuisent: facile potuissēt Roma ubi q̄ potiri. Otto fugiēs scaphæ se cōmisit: & a pyr̄ratibus eū ignorantibus in Siciliam delatus: Romam remittit. Vbi Beneuento delecto obiit. Blondus tertio libro secundæ decadis folio. cxxii.

¶ Caput Tertium.

CALABRIA ET APVLIA erant hoc tempore ī ditione Michaelis Catalaici imperatoris Cōstantinopolitani. Guielmus Normannus cognomine Ferabach Heturie partem per omnē Romandiolā tunc possidebat: Confederatus est tribus potentatib⁹ Capuano Salernitanoq; principibus & Malocho græco Calabriam & Apuliā pro imperatore græco tenente. hi quattuor Siciliā occuparūt: expulsis Sarracenis. Malochus prædam æqualiter distribuit. Siciliam uero pro suo imperatore græco retinuit. indignatus Guielmus Ferabach: & iniuriā dissimulans. Cæteris reuertentibus ad propria: ipse Apu

Sergius. iij.
1007

Guielmus ei⁹
nois prim⁹ di-
ctus Ferabach
Apulie dñs.

27
1007

liam inuasit: circumdans Melphiā. Malochus ad
hæc aduolat: & exercitu a Ferebach fracto fuga-
tus est. inde Guielmus multa eius regionis parte
potitus. Blondus. iii. libro folio. cxxiii.

¶ Huic Guielmo Tācredus normānus pater fuit
q. xii. ex duabus uxoribus genuit filios apud nor-
mandiā: ubi cū eorū sumptibus premeret: italiā
ueniens primo in Romandiola substitit: & filii ta-
lia cōtra Salernitanū & alios principes gessere fa-
cinora: ut eos senserint omnes suo malo esse uiros
prestantissimos. Supplementū Cronicarum.

¶ Comite Guielmo defuncto: frater eius Drogo
Apuliā obtinuit. Quē missus a Constantinopoli
Melalter alias Melem Catipanus imperiali pri-
mo impetu Apulia pœne omni expulit. Drogo ex
exercitu instaurato: græcorū superatis copiis perdi-
ta de Apulia recepit. Hic cū septē annis comitatū
tenuisset: moriēs Gotifredū fratrem hūit successorē

¶ Henricus Romā ueniens a Benedicto corona-
tus ē Sarracenos ex Capua expulsit: & cepit Tro-
iam urbem in Apulia ædificatā a græcis nouiter
ut esset eorum tutum refugiū ad infestandos ita-
lorum fines. Blondus. iii. libro folio. cxxiiii.

¶ Per id tempus defuncto apud Constantinopo-
lim Michaelē Catalaico imperatore: successit Mi-
chael Etheriachis. Ad cui⁹ tpa Normāni Apuliā
tenētes & græci prelio inter Aufidū annē & Oli-
uentē oppidū acerrimo cōcurrerūt. Normāni ui-
ctores.

Būdictus.
1010

Roberto
substitutus

1010

¶ Caput Quartum.

Cum sepius inter se confligerent duces illi prisca de quibus supra in principio. Superuenerunt Robertus & Ricardus Normani minuēdæ multitudinis causa domo in Apuliã profecti. Dum bellantibus iuicem Italis opem ferunt gloriam & opes auxere.

¶ Nonaginta ferme annis Normani magna cum laude diuersis præsidibꝫ cū militassent tandē ducem sibi preficiunt Tristanū cognomento Cistelū Dum in ducis Salernitani præsiis essent.

Huic ueneno quem occiderat serpentis defuncto successit Rāno qui Auersam urbem cōdidit. Post hunc Carolus Capuę princeps: quē Iordanus filius & Ricardus nepos secuti sunt. Deinde Drogo Tācredi ex Altauilla filiꝫ princeps Normanorꝫ factus: ac Neapolitani Comitissæ Nasonis proditione occisus. Successorē fratrem habuit Hunfrēdū qꝫ uniuersam Apuliã sibi subægit. Hæc Poggius de uarietate fortunę libro primo fo. xxiiii.

¶ Caput quintum.

ROBERTVS GVISCARDVS Se gallia cū exercitu pfectus Apuliã obtinuit: fugatis ex ea prouincia Græcis atqꝫ Aphris qui sub Italorꝫ cōtentione illã possidebāt. Matthæus Palmeriꝫ ubi supra. Leonis huiꝫ tpe (teste Io. de Col. quē sequitꝫ Antonina fo. c. lxxxv. Normanni magnã Apulię partē occupatã tenebāt nec Romanę

Robertus
Guiscardus

Leo nonus
1053

ecclesie in aliquo respondebant. Habuit ergo ab Henrico quarto exercitum magnum ad eos debellandos: tandem cum exercitu a principe Normannorum captus est: nec uoluit relaxari quia sui non relaxabuntur. & post multa sancta opera obiit.

DROGONE Normannorum Comite in Apulia mortuo Gisulphus frater regnum adeptus Beneuentum urbem Romae pontifici deditam ui occupat. Leo suo iure & copiis imperatoris fretus cum in Gisulphum incompósito agmine mouisset: ab eo superatus & capitur. Nec ita multo post Romam in columnis remittitur. Platina in Leone. ix.

Eidem. Sunt qui scribant Robertum Guiscardi e Gallia in Italiam cum exercitu profectum fugatis Graecis & Aphis Apuliam occupasse. Et thesaurum inuenit consilio Sarraceni magici.

PANDVLFVS hostiarius Lateranensem ecclesiam in additionibus ad Cronica Damasi papae de Pontificibus ita scribit in Leone. ix. Hic sua praedicatione omnes Normannos & Francigenas ad destruendam superbiam illorum qui in partibus Apuliae commorabantur deduxit. Quonia superbia eorum intantum creuerat quod totam terram in suo posuerant dominio: & beati Petri uicarii nihil ibi iuris aut domini retinebant. Qua denique uictoria facta & tota terra suo dominio reddita ad urbem cum pace rediit.

Glosa sup istis uerbis dicit quod hoc est simile illi quod postea fecit Urbauus. iiii. uocans Carolum fratrem

trem regis Lodouici cōtra Māfredū: Sed p rōnes
& iura ostēdit q̄ papa potius debet oīa mala pati
in t̄palibus: de q̄bus christus nō curauit: q̄ p terre
nis diuitiis ponere ī Italia belliferas societates: &
sanguinē christianū ponere in effusiōe. Nunq̄ ex
hoc fuit Ro. ecclesia p̄sperata secūdū eū. Pro quo
facit qd̄ scribit idē Pandulfus paulo post ī Grego
rio. vii. referēs q̄ Grego. mādauit in cōcilio Late
ranenē Normānis ut dimitterēt terras ecclesie sub
intermiatiōe Anathematis. Dicit ibi glo. Isti Nor
māni fuerūt ducti a Leone. ix. ut iuuarēt ecclesiā
& modo occupant Ro. ecclesie terras. Nō est ergo
nouū qd̄ faciūt hodie malæ societates ī Italia secū
dū glo. ¶ Et notādū q̄ licet Leo p̄sonaliter iuerit
ad domādos occupatores Apulie: tñ eū in hoc dā
nat Io. de Colūna ut refert archiepūs dicēs q̄ licet
pio aīo hoc egisset: tñ hoc ei nō fuit decēs: q̄a quic
qd̄ uetitū fuit Petro: cui dictū fuit. Pone gladiū
zē. uetať & successorib⁹. Et ad hoc seruit qd̄ scri
bit Petrus Damian⁹ quē dicūt ex Cardinalatu ad
religionē trāsiisse. Nā ī quodā opusculo sūmato
p̄ archie. iii. p̄te fol. cciii. Dānat prelātū q̄ p̄ tuens
do iure t̄pali etiā p̄ntialiter assistit armatorū con
flictibus. Si obiiciat̄ Leonē papā bellū gessisse.
Rñdet: nō ideo Petrū factū ap̄lorū principē q̄a ne
gauit: Nec David ideo p̄phetā: q̄a mōchatus est
Bona enī uel mala nō de meritis habentiū: sed de
ppriis qualitatib⁹ debēt æstimari. Gregori⁹ mul
tas rapinas & uiolētias a Longobardis passus est

Ambrosi⁹ ab Arrianis: uterq; sola patiētia dimica
 uit scdm eū. ¶ Poggius de fortuna. Cū Hūfredus
 uniuersā Apuliā sibi subegisset: filiū Roberto fra
 tri quē ppter uersutiā Guiscardū cognoīabat: mo
 riēs tuendū dedit: Is nepotis uirib⁹ usus Calabria
 Siciliaq; cum sibi subdidisset: Græciā Aphricāq;
 bello laceffiuit.
 ¶ Blondus li. iiii. fo. cxxvi. Gotfredus Normānus
 q; Drogoni fratri in comitatu Apulię & Calabrię
 successerat: moriēs instituit Bagelardū filiū: quē
 Robert⁹ cognomēto Guiscard⁹ gotfredi fr̄ expulit
 ¶ Et Robertus solidissimū robur prudētię adde
 re cōstituēs pcurauit recōciliari & cōfoederari cū
 Ro. ecclesia. Et cū oratoribus suis reuertentib⁹ in
 Apuliā accessit Nicolaus papa. ii. Et Robert⁹ ab
 excōicatiōe absolutus: factus est dux Calabriae &
 Apulię & uasall⁹ ecclie: vñ ceteri capitanei deleti.
 ¶ Iste Robertus multa fecit p ecclesia p̄cipue i
 tutādo Gregorio septio cōtra Henricū. iiii. impa
 torē: q; Robertū uehemēter timuit. Nā ab ei⁹ fau
 cibus bis liberauit Gregoriū. Et cū semel supasset
 Alexiū impatorē Græcorū: in culmie uictorię de
 stitit: ut iret Romā iuuatur⁹ Gregoriū cōtra Hen
 ricū put fecit: ubi etiā magnā partē urbis incēdit
 p liberatione Gregorii in arce Hadriani obsessi.
 Obiit anno dñi. clxxxvi. annorū. lxxii. Valde lau
 datus ex multis uirtutibns: sed ultra estimationē
 (teste Antonino archiepō) dominii appetitor.

Nicolaus. ij.
 1059
 Robert⁹ Guis
 cardus.
 Dux Calabrie

Alexander. ij.

1073

¶ Caput Sextum.

EVERSO ALEXANDRO Romam
ex Cōcilio Mantuano contra Cadolum
celebrato. Ricard⁹ frater Roberti Guis-
cardi: & Guielmus eiusdē Ricardi filius Capua
subacta & Beneuento iuafo: Ceperanū obsidebāt.
Robertus horū forte insons in expeditione contra
Gracū in Brundusio intentus erat: cum Gotfredo
fratre ubi Panhormo & Trana urbibus potiti: ni-
hil Guielmo & Ricardo prēsidiū attulerunt.
¶ Ildebrādus archidiaconus qui postea successit
Alexandro. ii. dictus Gregorius. vii. cum Gotfre-
do & Matilda uxore coegit Ricardū & Guielmū
capta de terra ecclesiæ restituere: & Romā cū exer-
citu reuersi sunt ualde honorati.
¶ Gregorius septimus celebrās Conciliū in Late-
rano ubi etiā fuit Comitissa Matildis: excōicauit
Robertū Guiscardū & ceteros Normannos: eo quā
nouiter occupauerant terram ecclesię de Marchia
Anconitana quā nūc Firmanā appellāt. Hęc Blō-
dus tertio libro folio. cxxix.
¶ De Roberto Guiscardo ita scribit Otto ep̄s Fri-
singensis in libro de gestis Friderici primi fo. vii.
Robertus iste ex mediocri stirpe in Normannia:
ex eorū militū ordine quos Valuassores uulgo ibi
dicere solent. In plaga quā Constantiā dicūt edi-
tus cū Rogerio fratre. Tam patri famis tempore
morē gerens: q̄ ob locorū sterilitatis molestiam: a

natali solo pgressus multo tpe p multas puincias
 oportunitatē ad inhabitandā terrā querēs ober
 ravit: vnde & ab oberrādi circuitu: patria lingua
 Guiscard⁹ tāq̄ aberrator uel girator appellat⁹ est
 Cū ergo nō paucis ut dictū ē dieb⁹ multarū regio
 nū girator existeret: a citeriori Italia: q̄ mō Apu
 lia seu Calabria dicit⁹ tandē excipit⁹: Quā dum a
 Longobardis possessā inertis plebis inhabitatiōe
 tanq̄ industrię defensiōis uacuā iueniret. Remis
 sis ī Galliā nūtiis: expositaq; locoꝝ idoneitate: ac
 gētis inertia ad expugnationē earū ciuitatū & so
 cios iuitauit. Et ne multis detinear: uirtute: dolo:
 arte: ignaui populi uictor existēs: Cāpanię: Apu
 lię: Calabrię: Sicilię ad ultimū possessor iuentus
 est. Reliq̄t aut Rogerio fr̄i ex pte sui comitarū Si
 cilię tenendū. Ipse uero Ducatū Apulię cū Cala
 bria sibi retinuit. ¶ Hui⁹ filius q̄ multa postmo
 dum tā ī Græcia q̄ in ceteris oriētis partib⁹ fortia
 & gloriosa gessit opa Bohemūdus fuit: Fratris ue
 ro sui Rogerii Rogerius q̄ postmodū nomē regiū
 usurpauit: natus erat hui⁹ q̄ impñtiarū est Guiel
 mi pater. Hęc ille. ¶ Caput Septimū.

ROGERIVS fili⁹ Roberti Guiscardi suc
 cessit ei defuncto in Ducatu Apulię: q̄
 magis munificētia q̄ potētīę austeritate
 bene rexit. ¶ Bohemūdus frater ei⁹ āno. ii. Duca
 tus ei bellū itulit; & nō lōge a Beneuēto iste succu
 buit: uno tm̄ hoīe in eo p̄lio occiso. Recōciliati sūt

Victor tertius
188.

Urbanus. 4.
189.

Rogerus Ro
berti Guiscardi
di.

dato Boemūdo principatu Tarētio p se & heredib⁹
¶ Rogerus accepit filiā Roberti Frisonis Comitis
Flandrensiū: quæ fuerat regina Danorū: ex q̄
post duos defūctos: natus est Guielmus qui patri
successit in Ducatu. Sed postmodū sibi coronam
imposuit. Archiepūs. ii. pte folio. cxcvii.
¶ De his sic sūmatim ex Blōdo li. iii. secūde deca
dis fo. cxxxiiii. Bohemūdus frater Rogerii preliū
cōmisit cū Rogerio nō cruentū. Nā Comites pa
terni utriusq; exercit⁹ pacē cōposuerūt: ut Bohe
mūdo pars obueniret Ducat⁹ Apulię. Rogeri⁹ ti
tulū & cetera retineret q̄ p̄r possedisset de Italia.
¶ Sic Rogeriū inuestiuit Urbanus. ii. in concilio
Melphitano. Cēpit Rogerus Siracusas Et ī uxo
rem Halam filiam Roberti Frisonis Flandrensiū
Comitis: ex qua natus est Guielmus.
¶ Bohemūdus cōcessiōe fraterna nō cōtentus: bel
lum ei intulit & Melphiā furto surripuit. Cōfœ
deratus etiā cū Ricardo Beneuētano principe pa
terno hoste: q̄ fratrū discordia usus ī patriā est re
uersus: & fauit Giberto antipapæ Pascalis secūdi
¶ Postea tpe Urbani secūdi Bohemūdus restituit
Rogerio Melphiā: & se cruce signauit. Et Roge
rius soluta obsidiōe Melphię: liberū fecit militi
bus: ut cuiq; liceret sequi Bohemundū in Graciā
ubi Bohemūdus multa fecit ab omnibus histori
cis laudatissima. Blondus.
¶ Rogeri⁹ Guiscardi Ducis Apulię natu minor

āno. M. lxxxv. p̄re in Calsiopa insula defūcto sue
cessit: & regnavit annis. xxv. Et ubi Ducatū inuit
Capuā & quicquid inde usq; ad Tyberī ad Pontifi
cem ptinebat ui abstulit: Cū Bohemundus eū bis
infestasset: tandē uirtute ipsi⁹ motus Rogeri⁹ ar
ma deposuit: & omnia secū uoluit esse cōmunia:
Filiūq; suū Tancredū pugnandi cupidū belli Co
mitem tradidit. Supplementū.

¶ Poggius de uarietate fortune. Defūcto Rober
to Guiscardo: fili⁹ ex scda uxore Rogeri⁹ successit
Quo & filiis mortuis: Rogeri⁹ patruelis Rogerii
comitis Sicilię Viscardi fr̄is fili⁹ sol⁹ i periu tenuit

¶ Hic Rogeri⁹ p̄ dissensionē Honorii. ii. & Ana
cleti Pontificū: Cū Anacleto adhesisset Rex ab eo
prim⁹ Siciliae & regni Neapolitani factus est: An
no. M. cxxx. Dux strēnu⁹ & potēs armis: q̄ & ipse
in Africā classe transiēs Tripolim: Tunisūq; ui
cepit: & multas p̄terea urbes i littorib⁹ sitas: hic
ad Guilmū regnū puenit. Multi inde reges usq;
ad Robertū Ioānæ regine patre uaria fortuna exti
terūt. hæc Poggi⁹. aliud usq; ad Ioānā primā nō
referēs. ¶ Errat Poggius: qm̄ Anaclet⁹ nō fuit an
tipapa Honorii. ii. sed bene Innocē. ii. sui successo
ris. Vocabat̄ Anacletus: Petrus Leonis ciuis Ro
manus potētissimus: q̄ in cōcilio apud Claromon
tē operāte scō Bernardo superat⁹ est. Et de illo scif
mate late Archiep̄s. ii. pte fo. ccxviii. ubi quo ad
ppositū ita scribit. Rex Siciliae Rogeri⁹ solus de

Roger⁹ prim⁹
Rex Apulie:

principibus Innocentio nō obediens: misit ad Petrum Leonē ut Petrū Pisanū sibi a suo latere delegaret: cōfidens in eloquētia Petri Pisani. Sed sanctus Bernardus ipsum Petrum Pisanū Innocētio papæ recōciliauit. Post triduū Petrus Leonis in pœnitēs morit̄: & cadauer eius in latebris sepelit̄ etiā usq; hodie fouea illa a catholicis ignorat̄ secundū Archiep̄m. Ergo apparet q; iuestitura Anacleti facta titulo regio ipsi regi fuit iualida. Et cōcordat latius Platina in Innocētio. ii. in p̄cipio.

¶ Rogerius Siciliae Comes obsessam aliquandiu Canusium cœpit: & paulo post uita est functus. Cui in Siciliae Comitatu alter Rogerius ex fratre nepos successit.

¶ Pascalis egens pecunia propter Gimbertū anti papam Albæ Marsorū agentem: Habuit a Rogero in gratiā recepto & reconciliato mille untias dono. Postea expulit Gimbertū de ciuitate Alba auxilio Romanorum: & ille profugus subita morte sublatus est.

¶ Caput Octauū.

WIELMVS Rogerii ducis filius Apuliae & Calabriae Dux ei succedit.

¶ Hic Guielmus postq̄ regnasset ānis xvi. Ducatu Apuliae & Calabriae a Rogero cōsobrino deiicit̄: & apud Salernitanū Principē sine haredibus morit̄. Et in eo ois Roberti & Guiscardi familia p̄ lineā masculinā defecit.

Titulus regi
datus Roge
rio ab Anacle
to inualidus.

Pascalis. ij.
212. c.

Dono datus. ij.
212. c. xvij.

Guielmus. ij.
noie Norman

Regnū deuolu
tus finita linea
masculina Ro
berti Guiscar
di

¶ Uerat enī Guielmus ad Alexiū impatorē Constantinopolitanū filiā ei promissam ducturus: & puincias suas Calisto .ii. cōmendauit. Sed Rogerius altero Rogerio genitus ei⁹ ex materna linea consobrinus Sicilię Comes Calixto cōtempo absentem spoliauit qui ut est dictū apud principem Salernitanum obiit.

¶ Per hæc tpa Guielmus Rogerio genit⁹: Roberti Guiscardi filio Apulię dux: & Iordan⁹ dux Capuanus: & Iordanus Arriani comes cōuenerūt ad Calixtū primū q̄ precessit imediate Honorii .ii. quos sacramento adactos Romanę ecclesię hoies ligios cōfirmavit. Guielmus optauit in uxore filiam Alexii impatoris Cōstantinopolitani pridē uita functi: Et priusq̄ iret Cōstantinopolim: dedit Calixto in tutelā ducatū Apulię & ceterā terram de Italia usq̄ ad fretū Siculū: eo tunc ducatu cōprehensam. Rogerius istis contemptis dimidiā Calabriā inuasit. Calixtus ex Beneuēto Romam rediit infirmus: & Rogerius Apuliam subegit. Guielmus uxoris spe frustratus ī Italiam rediēs ad affinē Salernitanū principem confugiens: Ibi nullis relictis filiis obiit. Ex eo tēpore Rogerius se regem Italię appellare cepit. Calixtus celebrauit Conciliū Lateranense noningentorū episcoporum: in quo ecclesiasticū statū reformauit. Blondus secūda parte libro .iiii. ad finem.

¶ Caput Nonum.

MD. cxvii.
Rogerius rex
ci^o nois secūd^o.

Innocētius. ii.

ROGERIVS autē Sicilię & Apulię post
ea rex: nō se Calabriae ducē: Siciliae q; Co
mitem: sed Italiae regē appellare se fecit:
atq; in eo titulo. xxiii. annis regnavit.

¶ Innocētius. ii. ex Cōcilio Claromontensi reuer
sus: Pisis aliud cōciliū celebrauit. Interī Romani
suasu Rogerii caput erexere ex Anacleto antipa
pa: quare Lotharius impator ab Innocētio uocat⁹
est: & classis Pisanorū q; Innocētio fauebāt: Amal
phiam & Riuelū ducēs utrāq; urbē cœpit. Ponti
fifex autē & Lotharius terra p̄fecti prius Barulū
usq; duxerūt q; populū offenderint contraria sen
tientē. Rogerius sibi timēs dū ī Sicilia cōfugisset
oīa amisit quæ in terra Itala occupauerat: Cui cu
stodiēdæ terræ p̄tifex Rainonē Lotharii impa
toris Comitē præfecit: attributo ducatus Apulias
titulo Archiepiscopus.

¶ Innocētius. ii. cū in Galutio oppido Rogerium
obsideret: ipse cū multis Cardinalibus captus est
a Guielmo filio Rogerii. Rogerius ipsum libera
uit: nihil deinceps frustra petēs ab Innocētio: imo
Innocētius ab Anacleto antipapa Roma pulsus
eū designauit regē utriusq; Siciliae: unde aīo ela
tior multa in Aphrica gessit. Tunesi regnū fecit
tributariū. Constantinopolitanū impatorē affli
xit: Demū ex Sicilia rediēs amissis opera Veneto
rū. xx. triremibus fuga euasit. Et postea Panhor
mi moriēs Guielmū filiū habuit successorē. Blon

duo libro quinto secundae partis.

¶ Late Marcus Antonius in historia Veneta folio xxxviii. ad finem. versic. Dum haec domi zc. ubi subdit. Per id tempus Robertus Veneti nominis hostis decessit: qui post multa praclare gesta cum & Thuneta in Africa subegisset: Illud vivens regio ensi inscribendum curavit. Apulus & Calaber: Sículus mihi servit & Apher.

¶ Caput Decimum.

Guilielmus Rogerii regis filius: Secundus Siciliae & Apuliae rex hoc anno patri successit: regnavit annis. xii. Defuncto patre mox Beneventana suburbia Ceperanumque ac Babucum in Hernicis de ecclesia occupat: inde Hadrianus eum Anathemate notat: & induxit Emanuelē graecorum imperatorem ut ei daret. v. milia librae auri: & Guilielmum etiam fugaret: tres Apuliae civitates ex foedere habiturus. Quod intelligens Guilielmus multa obtulit Pontifici ut eum placaret: & placuit Hadriano oblatio: sed quidam Cardinales restitere: unde Guilielmus indignatus: omnia in Apulia bello attriuit: & Apuli & Salertini deditioem fecere. Pontifex indignatus cum Cardinalibus Guilielmum in gratiam recepit: & utroque regno eum investivit: iurantem se Romanam sedem veneraturum. Inde Apuliae reges singulis annis vectigal Pontifici persolvere consueverunt. Supplementum.

¶ Dum Hadrianus. iiii. celebrat in Laterano sanctum Pascha allatus est ei nuntius quod Guilielmus Siciliae rex qui paulo ante Rogerio patri successerat: occupauerat

Hadrianus. ii. 212. clvi.

Guilielmus. ii. Rex Siciliae Normannus.

Beneuenti suburbia & Ceperanū Babucūq; oppida & hostiliter Romanę ecclesię ditionē uexabat. Cōmotus Hadrianus eū excōicauit: & titulis regni priuauit: proceresq; & populos a iuramēto fidelitatis absoluit. Venerūt postea Romā proceres Apulię & Calabriaę rogantes enixe Hadrianū ut eos liberaret a tyrānide Guielmi Normāni. Dum pontifex se ad iter cū exercitu parat. Venit nuntius ab Emanuele imperatore Græco offerens ingentē quantitātē pecunię pontifici: & se Guielmū expulsurū si ei tres in Apulia ciuitates pmittat. Guielmus hoc audito Pontifici se humiliat: multa offerēs & totidē pecuniarū: Pontifex acceptasset: ob suspectā ueterēq; Græci inimicitiam: Sed Cardinales Græco fauebāt. Guielmus ī Apulia iā arma mouerat superatis Græcis: Proceres q; pontifici iurauerāt: defecerūt ad Guielmū. Pontifex simulās ire Romā: p̄misit Cardinales: mox Guielmus pedib; eius puolutus solita regni utriusq; iura noua infeudatione obtinuit. Ex Blondo libro quinto secūde decadis folio. clix.

Alexander. iij.
M. clxviiij.

Guielmus. iij.
Rex Sicilie.

¶ Caput Vndecimū.

MORTVO GVIELMO q; magn; nūcupat; successit Guielmus. iij. ei; filius Sicilię & Apulię rex: & regnauit annis xxv. pacis cultor sua pecunia & triremibus iuuit Alexandrū in discrimine cū Friderico Barbarossa cōstitutū ut fugeret. Postea multa fecit in Asia: &

Saladinū domuit: & bello christianorū Hierosoly
mitano maximā opem prestavit. Demum Panhor
mi sine filiis decessit. Supplementū.

¶ Caput Duodecimū.

TANCREDVS eligit hoc anno a pro
ceribus insulæ mortuo Guielmo sine le
gittimo herede. Nec quantum regnaue
rit constat. Hūc tamen ferunt ex dānato coitu ge
nitum. Vnde Clemens Pontifex iura sua repetitu
rus: statim copias eo misit: quibus dum Tancre
dus resisteret: omnia rapinis & cēdibus repleuit.
Quas ob res mortuo Clemente Celestinus tertius
successor ut intrusum in regno domaret: Constan
tiam Rogerii regis filiā e monasterio Panhormi
tano occulte traxit: Eāq; (licet professam) Henri
co quinto filio Friderici Barbarossæ in Armenia
defuncti uxorem dedit: hac conditiōe ut regnum
Siciliæ & ultra pharū ei dotis noīe repeteret: feu
datario censu Pontifici reseruato. Henricus igit
cōparato exercitu in Tancredū mouet. Cuius ad
uentu territus Tancredus Neapolim se cōtulit &
inclusit. Quē post multā obsidionē interfici cura
uit. Cui Guielmus filius successit. Ex Blondo li
bro. vi. secūdæ decadis folio. c. lxxii.

¶ Caput. xiii.

HENRICVS quintus filius Friderici pa
tri cognomento Barbarossa: maritus Cō
stantiæ educatæ ex monasterio: Siracusa

Nic regnū Si
alie ad ecclesiā
deuolutum.

Clemens. iij.
M. clxxxix.

Tancred⁹ Rex
Sicilie.

Nō ergo regna
uit Guielmus
xv. ānis: s; xx.

Electio nulla
q; illegittimus
icapax feudi ec
clesiastici.

Constantia ex
monasteria ex
trahitur.

Blondus ap
pellat sextū: ce
teri quintum.

Celestinus. iij.
M. cxc.

Henric⁹. v. sue
uus impator
Rex Apulie &
Sicilie.

& Cathania urbibus sibi nomine dotis assignatis.
Tusculanū agrū Celestino tradidit: qui mox re-
ceptus a Romanis dilaceratus est. Nā Tusculū so-
lo equarūt: & ruinarū illius saxa Romā delata ser-
uant in eliuo hui⁹ tps Capitolino: hoc fuit i uin-
dictam illius magnę cladis & simili Cānensi: quā
tpe Alexandri tertii receperūt Romani a Tuscula-
nis iuuāte Ranione germano Duce Apulię ab In-
nocētio. ii. designato. Nā teste Blōdo durauit effe-
ctus illi⁹ cladis Romā eneruās usq; ad tpa Euge-
nii quarti in qbus lautiori cultu cepta est Romę
instauratio. Henricus & uxor ab obsidione Nea-
politana ppter pestē desistentes in Alemaniā re-
diere. Capta Neapoli ab exercitu Tancredus &
Guelmus fili⁹ interfecti sunt. Quia uero in ep̄os
seuitū est: Celestinus Henricū excōicauit: mox ab-
solutū ad se i Italiā uocauit. Cōstantia secū addu-
xit filiū quadriennē: q̄ postea fuit Fridericus. ii.
īpius hostis ecclesię. Ita Henricus capta Neapoli
citra & ultra pharū regnū accepit. Demū mortali
egritudie laborās: Henricus filiū & uxorē ad In-
nocen. iii. misit. Philippo germano suo Hetrurię
Duci Romani imperii & regni Siculi quousq; fi-
lius adoleuisset admīstratio quantū in se fuit est
demādata. Obiit Panhormi. Tamē Innocē. iii. or-
ta dissensiōe inter Philippū & Ottonē regē Saxo-
nię Lotharii olim imp̄atoris pronepotē: pronūcia-
uit (ut in ca. uenerabilē de elec.) Ottonē imp̄ator

rem: quia Henricus & Fridericus pater fuerat de ecclesia male meriti. ¶ Caput. xiiii.

FRIDERICVS eius nois secundus ex Constantia Normani regis filia olim professa natus: In Apulia regnum paruulus successit: defuncto Henrico. v. impauit anis. xxxiii. Mater uides cuncta tumultu repleti regnum presidio communiuit. Ottone demum ab electoribus priuato Fridericus surrogatur: Et ab Honorio confirmatus: & in Sicilia regnum restituitur.

¶ Hic quia ecclesiam (ut late ponunt historici) lacere coepit: demum ab Innocentio quarto dignitate priuatus est: Quae floccifaciens: & omnia Italia odiis incensa: positaque Petri nauicula in crebris naufragiis in Apuliam traiciens graui morbo laborare coepit. Et a Manfredi filio spurio ex ancilla suscepto: tunc principe Tarantino suffocatus. Enisius eius etiam filius sed legitimus in agro Bononiensi occisus est. Fridericus reliquit heredem uniuersalem Conradum filium susceptum ex Iola filia regis Hierosolymitani: quem tamen idem Manfredus spurio ueneno postea sustulit.

¶ Caput. xv.

CONRADVS filius Friderici. ii. legitimus: institutus heres a patre: e Germania profectus paternae priuationis exemplo non deterritus: Sicilia regnum uolenter ingressus est. Potitus urbe Neapolitana obsidione & fame: & moenia in multis locis aperuit. Ciuesque

Innocentius. iij.
M. cc.

Fridericus. ij.
Rex Apulie
Sucus.

Dignitate priuatur.

Hic regnum deuolurum.

Manfredus illegitimus.
Enisius legitimus.

Conradus legitimus pater Conradini.

Innocentius. iij.
M. cclij.

Conradus filius Friderici. ij.
Sucus.

preserti primarios male tractauit. Muros Capue
euerit: & Aquinū nobile oppidū incendit. Eodē
anno opera Manfredi ueneno sublatus est.

¶ Eius testamentū Manfredus suppressit: cōsciis
quibuscūq; ueneno sublatis. Et populos ad fidem
Coradini nepotis sui hortat⁹ est. Videbat enī eos
ad rebellionē pendētes siqua occasio oblata fuisset.
Hic Coradinus secūdū Blondū & cōiter alios
fuit filius Henrici fratris Manfredi: quē Frideri-
cus pater quia ecclesiasticus erat occidi fecit: Sed
scdm Archiep̄m fuit fili⁹ Cōradi: utcūq; sit legit-
timus: & ex legitimo erat: iure succedēs Frideri-
co ex persona patris siue Henrici siue Cōradi le-
gittimorū: excluso Manfredo qui hoc timēs: cura-
uit eum infantē ueneno p̄ oratores in Germaniā
missos occidi. Sed mater callida aliū puerū loco
Coradini eis exhibuit: qui gustatis rebus donatis
mox obiit. Ex Blōdo li. vii. secūde decadis fo. cxcii.

¶ Caput. xvi.

MANFREDVS Friderici secūdi impera-
toris ex concubina filius. Mortuo Cōra-
do fratre Sicilię regnū obtinet. & regna-
uit annis. xiii. excōicatus ab Alexādro. Copias ec-
clesię contra eū missas partim occidit: partim ce-
pit: prētēdēs se fratris legitimi heredē. Et aucto
suo exercitu: iterū Alexandrū cū ignominia repu-
lit. Partē Guelfam florentinorū: quia ecclesię faue-
bat: magno bello uexauit & attriuit: & Gibellios

Alexander. iij.
M. ccliiij.

Manfredus fi-
li⁹ Friderici. ij.
illegitimus.

Sueuus

Sibellinus

introduxit Florentiam.

Urbanus quartus impatiens tantæ tyrannidis: declaravit regem Siciliae citra & ultra fretum Carolum fratrem sancti Ludouici regis Francorum: qui commissio praelio apud Beneuentum Manfredum occidit regno potitus.

Caput. xvii.

CAROLVS sancti Ludouici regis Francorum frater Prouinciæ & Andegauorum Comes interfecto Manfreda Clemēte Pontifice sicut antea cogitauerat Urbanus. iiii. & scripserat Ludouico qui se ad id parare ceperat: sed mors Urbani ceptum illud turbauit: rex Siciliae declaratur. Et Siciliae & Apuliae regnum in suam potestatem redegit. Et cum rebus pacatis Viterbiū ad Clementē se cum exercitu contulisset: in Hetruria illico mouit: in qua ad domandos Guelfos Coradinū adolescentē Coradi Sueui nepotem uocari audiuerat. Mox in regnum contra Coradinū uocatus: ubi uictus & decapitato Coradino cum Henrico fratre suo tunc Senatore & regis Castellæ germano regnum in suā potestatem denuo redegit. Atque ita Romam ueniens: in Lateranensi ecclesia rex Hierusalem & Siciliae declaratur: adiecta annua feudali solutione. xlviii. milium numerum Romanae ecclesiae facienda: ea lege ut nec ipse nec successores imperium ministrandum etiam electi acceptarent. Terrebat enim Pontificem Friderici primi & secundi memoria.

Urbanus. iiii.

Sanctus Ludouicus hoc tempore in Apulia pro fide militabat: ubi etiam decessit.

Clemens. ii. q.

M. cclxxv.

Carolus primus frater sancti Ludouici regis Francorum.

Gallus.

Coradinus nepos friderici. q. ad quem ex morte Henrici primus spectabat regnum non fuit uocatus ad ista: nec eius reseruatū. Sic in iurisdictione Bisofii & Ferdinandi non fuere uocati Andegauenses.

Mors Coradini nepotis friderici. q. ex Corado eius filio.

Hic tantum iuris habuit in regno quantum fridericus. Et gesta pro Manfredum patrium spurium & pro ecclesia cum Carolo: iuri friderici & Coradini si puatio friderici non attendit. non iudicant.

Uletatur Regi
Apulo ne ele/
ctus in impa/
rozē vnq̄s accē/
pret.

Quare Clemēs
abfuit Roma:
in qua erat rex
amiciffimus.

Mores Gale/
lorum.

Trucidati fue/
runt hora vespē/
rorum.

¶ Pace in Italia composita in Africā traiecit in
subsidiū sancti Ludouici fratris sui: quo ex peste
mortuo iuento: cū Tunici rege pacē cōposuit: ad/
iecto onere annui p̄petui tributi.

¶ Miratur Blondus secūda pte li. viii. uersiculo.
Non possum hoc loco. Quare Romani receperint
Carolū etiā in Senatorē: quē magistratū anno fe/
re administrauerit: suas expectans copias quę ex
galliis ducebant. Et tamen Clemēs uoluit potius
exulare Perusię aut Viterbii sicut Urbanus p̄/
decessor suus: & nō esse Romę p̄sente rege ami/
cissimo. Sed Blondos responderet facile: qui secu/
laribus secularē potestatē gratiorē diceret ecclesi/
astica: Romanorū moribus oī tēpore pensatis.

¶ Reuersus Carolus ex Africa reperit regnum
Sicilię ad Petrum regem Aragonum defecisse: &
ab eo debellari. Mores enim Gallorū in Apulia &
Sicilia ut late scribit Leonardus Aretinus in hi/
storia Florentina. Et refert Archiepūs secūda pte
folio. lxx. §. ii. in tantā nauseam populos reduce/
rant: ut longa patientia seposita: ex cōposito om/
niū populorū: certa die hora uesperorū omnes gal/
li trucidati fuerint. Vnde cōmisso p̄elio reiectus
est Carolus ab Aragonensi ex Sicilia ad Apuliā.
Propterea Martinus quartus contra Aragonen/
sem crucem & indulgentiam plenariā publicauit
Eadem Blondus octauo libro secūdę Decadis fo/
lio. ccxi.

Petrus uero Aragonensis se accersitū fuisse dicebat: & eo audentius id regnum accepit: q̄ assererebat regnū iure hereditario ad Constantiā uxore suam Manfredi filiā: ex quo linea masculorū Friderici secūdi p̄ obitū Conradi & Coradini defecerat. Demū Carolus moritur & Neapoli sepelitur septima die Ianuarii. M. cclxxxv. ut p̄ Archiep̄m secūda parte folio. lxxiii. §. ix.

Petrus Aragonensis.
Jus Petri Aragonensis in regno ex Friderico secundo.
Alfonso q̄ successit Joāne secūde fuit huius Petri nepos
Mors Caroli primi.

Nicolaus Papa. iiii. Ursinus egre ferens potentiam Caroli & precipue quia ob Senatoriā dignitatem uidebat̄ urbi dominari: statuit ne quis Senatoriē dignitati p̄ficerēt qui esset ex regio sanguine. Deinde opera Ioannis Porcharii persuasit Petro regi Aragonum ut iure hereditario uxoris suæ: cui Māfredus fuit pater: & Coradinus frater cōsobrinus regnū Siciliae recipere anniteret̄. Sed dum Nicolaus ista molitur obiit. Successit Martinus quartus Gallicus qui Carolo fauit. hinc magni belli fomēta: in quo Martinus Petrū excomunicatū regnis priuauit: & contra eū crucem p̄dicandā & indulgētiā plenariā multa q̄ alia statuit.

Nicolaus tertius tenuit q̄ regnū iure hereditario spectaret ad Petrū Aragonensem antauū Alfonso adoptati a Joāna secūda

Martinus successor fautor Gallorum.

In hoc graui bello moto per Petrū Aragonensem contra Carolū regē: & Carolū eius filiū principem Salernitanū. Carolus secūdus cū multis captus: carceri in Apulia mancipatur. Demum quadriennio elapso liberat̄. M. cclxxxviii. opera Roberti Comitis Artensis cōsobrini Caroli mortui: q̄ ex Gallia cū exercitu uenerat in regno.

Robertus Comitis Artensis cōsobrinus Caroli mortui: q̄ ex Gallia cū exercitu uenerat in regno.

¶ Ea lege exiuit Carolus secundus carcerem Aragonensium: ut faceret q̄ Carolus de Narles alias Martellus germanus regis Franciæ renūciaret iuri quod habebat in regno Aragoniæ. Nā Martinus quartus indignatus contra Aragonenses dederat priuilegium regni Aragoniæ illi Carolo de Narles. Et pro cautione promissionis dedit Carolus pro obsidibus tres ex suis filiis. Tamen nō potuit seruare promissa. Hæc excerpta ex Archiep̄o tertia parte folio. lxxiii.

¶ De his ita scribit Blondus. Carolus rex Neapoli appulsus: ciuitate cōfirmata quam repperit titubantem: In Apuliam se cōtulit copias inde nauigiūq̄ cōtractatur⁹ quo in Sicilia transportaret exercitum: sed febre correptus interiit. Regnū id cōseruatum est Carolo secūdo in Aragonis carcere agenti: diligentia Cardinalis legati.

¶ Philippus filius regis Franciæ Comes Attrebatensis ad regni custodiā accelerare iussus est: quæ e galliis pauca copia secuta sunt. Nam plurimis indigebat pater ad destinatū in Aragonia regnū Martinus enim Pontifex id regnum cōcesserat filio primogenito. Interim Martinus suū Carolum sequens morit⁹. Et succedit Honorius quartus Sabellus qui excōmunicationē a Martino quarto factam in Petrū Aragonensem: Fernandūq̄ & filios ac Constantiā uxorem inouauit. Blondus.

¶ Caput. xviii.

Honorius quartus fauor gallosum.

CAROLVS secūduſ Caroli Siciliae regis filius defuncto patre: hoc anno successit in regno patri adolescētulus: & regnavit an. xxv. Quinto āno regni sui cū Hungariae rex sine prole decessisset: ex hereditate uxoria ipsius regnū accepit: & Carolo primogenito suo concessit. ¶ De bello inter istū & Dōgianū regem Aragonie q se uocabat regē Siciliae scribit Archiepiscopus tertia pte folio. lxxvii. iii. col.

¶ Ex Carolo primo defuncto solus dictus Carolus superstes fuit. Ipse. xiiii. filios habebat ex Maria uxore sua filia & herede regis Hungariae. No uem mares & quiq; femellas. Notiores fuere septē Primus fuit Carolus Martellus q postea fuit rex Hungariae: Pater Andree q successit i regno Apuliae Roberto hui⁹ fratri: & occisus a Ioāna. Et Ludouici regis Hūgariae. Secūduſ Aloisius seu Ludouicus: q fuit ordinis minorū & epūs Tolosanus demū canonizatus. Tertius Robertus dux Calabriae qui patri in regno successit. Quartus Philippus princeps Tarentinus pater Ludouici mariti Ioannae reginae Roberti neptis. Quintus Raymūduſ Berēgarii: qui debebat fieri comes Prouincia Sextus Ioannes princeps Amoreq. Septimus. D. Petrus Comes.

¶ Philippus rex Franciae fili⁹ sancti Ludouici regis cū magno exercitu uenit ad iuuandū Carolū secundū contra Petrū Aragonensem anno. M. cc.

Martin⁹. iij.
D. cclxxiij.

Carolus. ij. filius Caroli.

Bellus

Mors Petri
Aragonensis,

lxxxv. & cōmisso magno prelio ad radices mōtiū
altissimorū qui sunt in cōfinibus Cathalonie. Pe-
trus uulneratus reuersus ad uillā francā obiit: ut
late Archiepūs. ii. pte fol. lxxiii. Deinde anno dñi
M. cclxxxvi. fili⁹ eius rex Aragonū coronat⁹ fuit
ab Honorio quarto de regno Sicilie secundū Ar-
chiep̄m ibidem folio. lxxiiii. ca. v.

Pax inter Bal-
los & Aragonē-
ses.

Latius paulo
post.

TEMPORE Nicolai quarti qui successit Hono-
rio. iiii. & precessit Celestinū tertiū: Pax constitu-
ta est inter Aragones & Gallicos reges. Rex enim
Carolus. ii. pmisit impetrare suis sumptib⁹ a Pō-
tifice q̄ Jacobus Arago institueret feudatari⁹ Tri-
nacie sicut fuerat Carolus genitor suus. Quod si
triennio nō impetrasset: carcerē unde dimittebat
redire pmisit. Deditq̄ filios sponsionis seruandæ
obsides: uidelicet Carolū: cui postea Martello: re-
gi Hungariæ: fuit cognomentū. Et Ludouicū. or-
dinis minorū: qui postea a Bonifacio octauo cano-
nizatus est. Ex Blondo folio. ccxiiii.

¶ Nicolaus. iiii. die. xxviii. Maii in festo Penthe-
costes. M. cclxxxix. coronauit Romæ Carolū secū-
dū filiū Caroli primi regis Siciliæ. Nā liberat⁹ a
carcerib⁹ Aragoniæ ueniēs ex Frācia & honorat⁹
ualde Florētiae ad urbē applicuit & cū magno ho-
nore recept⁹ a Nicolao. iiii. q̄ fuerat ordinis mino-
rū: patria Esculan⁹. & posuit sup caput ei⁹ coronā
regni Siciliæ & Apuliæ cum magna solēnitate &
gaudio: & collatis sibi multis iocalib⁹ & munerib⁹

ab ecclesia: ac etiã subsidiis decimarũ i adiutoriũ
ad recuperandã Sicilia: postmodũ inde recedens
regnũ ingressus est. t. l. x. Archie. iii. pte fo. lxxvi.

¶ Nicolaus papa Carolũ regno honestaturus: qd̄
paterna successiõẽ habitur⁹ erat: appellauit eũ re-
gem utriusq; Siciliae. Quod cũ audisset Iacobus
Arago frustrat⁹ spe quã cõceperat in foederib⁹ cũ
Carolo (ut dictũ est) dictis: illũ bello agitare insti-
tuit: & classe ingēti p̄ tumultũ educta i Italiã na-
uigãs Caietã obsedit. Carol⁹ coactus fuit uires cõ-
trahere: q̄ in ea regni nouitate dissipatæ erāt. Sed
Odoardus Angliæ rex q̄ primã inter eos pacẽ cõ-
stituerat: iterato rem cõposuit: & Carol⁹ cõsentiẽ-
te Põtifice sponsiões primo factas se intra biēniũ
seruaturũ repromisit. Ex Blondo folio. ccxvi.

¶ Anno deinde salutis. M. ccxcviii. tpe Bonifacii
viii. Carol⁹ predict⁹ dedit Iacobo Aragonēsi præ-
dicto regi Siciliae Blancã secundã filiã: & ipse di-
misit Carolũ Martellũ & Ludouicũ postea factũ
quos ut ē dictũ tenebat obsidebāt. Dedit etiã Lio-
norã tertiã filiã i uxorẽ Friderico Aragonēsi fra-
tri Iacobi titulo etiã regni Siciliae eum ornando.
Ex Bondo folio. ccxvii.

¶ Ad hæc tpa & psonas. Sic etiã sũmatim colligi-
tur ex Archiep̄o. iii. pte historiae fo. lxxxii. §. v.
Anno. M. cclxxxv. Opera Bonifacii papæ octaui
Pax facta est inter regẽ Aragonũ & regẽ Carolũ:
hoc modo secundũ Cronicã Florentinã. Mortuo
Anso rege Aragoniæ Dongianus eius germanus

Qui supra appellat Jacobus: qui se fecerat coro-
nari de regno Siciliae: & illud possidebat. Quasi-
uit pacem ab ecclesia quam spreuerat: & a Carolo tunc
secundo rege Apuliae ita cooperante Bonifacio. Pa-
ctum ut Dongianus duceret uxorem Caroli: dimit-
teret Siciliae: relaxaretque obsides datos in Arago-
nia a Carolo: Robertum: Raymundum & Ioannem.
Carolus contra auctorizante Bonifacio promisit quod
Carolus Martellus germanus regis Franciae renun-
tiaret investiturae quam de regno Aragoniae dederat
sibi Martinus quartus. Ad quod facilius fiendum
dedit ei Carolus comitatum Andegaviae: & filiam in
uxorem. Et ipse Carolus rex Apuliae accessit in
Franciam: & rebus sedatis: filios eduxit de carcere
Aragonensi. Reuertens Neapolim inuenit Floren-
tiae Carolum Martellum filium suum: creatum regem Hun-
gariae cum magna pompa: mansitque ibi diebus .xx.
honoratus ualde: mox Romam cum filiis ueniens: ha-
bita super praemissis confirmatione apostolica reuer-
sus est Neapolim. Dongianus dimissa Sicilia re-
uersus est in Aragoniam: & de illo regno fecit se co-
ronari. Accidit quod cum Carolus rex Apuliae uellet
possessionem Siciliae iuxta conuenta reperit (nescit
an culpa Dongiani uel Pontificis) quod Fridericus
germanus Dongiani sibi Siciliam usurpauerat.
Fratres illi mox citantur a Pontifice indignato. Don-
gianus comparet ducta secum Constantia matre: & fi-
lia Manfredi regis Siciliae de facto. Purgauit se i

premissis Dongianus a deo q̄ papa eū instituit re-
gem Aragonū: uexilliferū ecclesiæ in mari: & re-
gem Sardinia si eā liberaret a Pisanis. Rex Caro-
lus omnē iniuriā ei remisit.

¶ Fridericus in Sicilia intrusus: inouauit quædā
multa feritate. Anno. M. ccxcviii. Carolus iuit cū
classe adiutus a Dongiano in Sicilia cōtra Frideri-
cū. Capti Siculi: & ipse Fridericus qui aufugit
ab ipsis: & Carolus nō habuit Sicilia. Postea in fi-
ne eiusdē anni Philippus princeps Tarenti filius
Caroli secūdi cū classe & exercitu inuasit Frideri-
cum: quē debellauit & cœpit: ut p̄ Archiep̄m ubi
supra folio. lxxxii. §. iiii. in fine.

MORTVO Iacobo Aragonēsi genero Caroli se-
cundi Gallici: Cuius etiā frater Fedricus Lionorē
filiā eiusdē Caroli habebat uxorē. Robertus fili⁹
Caroli & Calabria Dux iussu patris in Siciliam
traiciēs: Cathina urbe potitus est. Et Philippus
princeps Tarentinus Federici frater cum potenti
classe subsequutus. Verū Siculi ueteri odio gallici
noīs pro Aragonensi tenentes: naues plurimas ar-
mauere. Et primo classem quā Robertus omiserat
facile occuparūt. Deinde Philippi classem cū ipso
interceperūt: Philippo Panhormi carcerato. Ro-
bertus relicta Cathina in ciuiū potestate i Italiā
rediit. Et Federicus Arago frater Iacobi & sorori⁹
Roberti & Philippi ex Hispania cōuocatus Sici-
liam obtinuit: & paulo post pene omnē Calabria

M. ccxciii

Federicus Ara-
go Siciliam &
pene omnē Ca-
labriā obtinuit

Ex Blondo folio. cc. xvii.

CAROLVS Valesius anno secūdo a Iubileo tpe Bonifacii. viii. ut erigeret rem cōsobrini regis le- cūdi Caroli Neapolitani: Cōtulerat se ex Hetru- ria in Apuliā cum copiis oībus: Nec id displicuit Bonifacio pape: postq̄ deciderat de spe auxilii re- gis Franciæ. Et Valesius ī Calabriā ducēs prædā aialiū igentē abegit: sed neminē habuit obuiū re- sistentē. Federicus enī nō ausus cōgredi prælio: pa- cis primus mentionē fecit: quę in hūc modū cōsti- tuta est: Redditis nāq; urbib⁹ & oppidis de Italia captis: & captiuis hinc inde liberatis. Permissus ē Federicus Aragonēsis q̄diu uixisset Trinacriam possidere: Ita iure iurādo spōdentib⁹ gallicis rege Carolo filiis & Valesio. Ex Blōdo folio. ccxxviii.

¶ Aliter narrat hoc Archieps. iiii. pte folio. lxxxv s. xvi. Dicit enī q̄ Federicus uidēs se ī parē Caro- lo: īpediēdo uictualia a deo fatigauit eū q̄ coact⁹ fuit Carolus recedere sine honore & p̄ minori eru- bescentia Caroli facta est pax simulata uidelicet q̄ Eleonora filia regis Caroli daret̄ in uxorē Fede- rico: & rex & ecclesia iuuarēt eū in acq̄sitione alte- rius regni: quo facto traderet Siciliā Carolo: q̄ si reginā ei nō posset acquiri: teneret Siciliā noīe da- tis: Et post mortē suā & filiorū dimitteret Siciliā Carolo regi & posteris: filia sine cōuentiōe despon- sata est: alia promissa euanuerē. Rediit Valesius Neapolim: subinde in galliam honore uacuus se-

cundum Archiepiscopum.

¶ Obiit Carolus secundus rex Apuliæ Anno. M. ccccix. fuit ualde liberalis & graciosus ita ut dice-
ret alter Alexander: & si in munificentia: sed non
in arte bellandi & industria aut fortuna similis:
Et in senectute sua effeminatus: posuit maculã in
gloria sua libidine uictus. Successit in regno Ro-
bertus primogenitus eius tunc dux Calabrię: qui
cum magna comitiua Baronũ per mare transiuit
in Prouintiam exinde ad Clementẽ quintũ a quo
coronatus fuit corona regni Siciliae & Apulię: ac
etiam dimisit ei debitum quo tenebatur pater ei⁹
& auus ecclesię in subsidio eis prestito in bello cõ-
tra Siculos: quod erat trium miliũ unciarũ auri.
Archieps. iiii. parte folio. xciii. s. primo.

¶ Caput. xix.

ROBERTVS CAROLI secundi Siciliae
& Apulię regis filius patri successit: &
regnauit añis. xxxiiii. Rex multorũ scri-
ptorũ laudibus celebratus: quoniam nedum rei
militaris peritia: sed multarum scientiarum orna-
mento uere inclytus. Regni titulis a Clemẽte pa-
pa in Auinione susceptis. Profectus est ex galliis
ad Pelaguram Bononię legatum: qui curam Fer-
rarię tumultuantis ei demandauit. Misit deinde
Ioannẽ fratrẽ ex Neapoli Romã ut inde expelle-
ret Henricũ septimũ impatorẽ: quia totam Italiã
sua tyrãnide turbabat. Coactus Henricus abiret.

Clemens. v.
M. cccc.
Robertus
Ballus

Robertū reum lese maiestatis fecit: & nō citatū re-
gno priuauit: quā sniam cū inde secutis Clemens
in cle. Pastoralis de re iudicata irritā declarauit.
Hic Robertus Genuę Saouę & quūdam aliarū
urbiū dominiū habuit opera Guelforū. Demum
nullo filio superstite moriēs: regnare p̄cepit An-
dram ex Carolo Martello fratre rege Hungarię
natū nepotem: licet Ioāna nata ex Carolo filio Ro-
berti a Florentinis (ut est dictum) olim uocati re-
gnum administrauerit ut sequitur.

¶ Dolens Petrarca de morte Roberti potissimū
quia successit regina iunior & nepos adolescens:
post deplorationē ita scribit epistola prima quiti
libri. Ita me reginę iunioris: nouiq; regis adolescē-
tia: Ita me reginę alterius ætas ac p̄positū: ita me
tandē territant Aulicorū ingenia & mores: Men-
dax hic utinā sim p̄pheta. Sed agnos duos multo
rū custodię luporū creditos uideo: regnumq; sine
rege. Nā quid ego eū qui ab alio regit regem di-
cam: multorūq; seuitiæ expositum?

¶ Robertus nouū Pontificē salutaturus Auinio-
nem accessit: recedens a Pistorio quā terrā cū Gi-
bellinis obsederat: ut eā ab oppressione Guelforū
liberaret. & Cardinalis legat⁹ Pelagura nūcupat⁹
sub censurarū interminatiōe eos amouit.

¶ Petrarca appellat Robertū serenissimū regē &
unicū decus ætatis suę Epistola secūda. iiii. libri i
quā ostendit eū fuisse uerū regem: omniaq; regio

nomini necessaria in eo fuisse.

¶ Bella in Italia inter Gibellinos p quibus Ludo douicus Bauarus i imperio intrusus & Galeacius uicecomes & Guelfos p quib9 Ioanes .xxii. Rober tus & Carolus filius & Florentini.

¶ Anno .cccxyiii. Robertus iuit Ianua in auxiliu partis Guelfæ contra Orientales & Spinolas exules & comisso sepius prelio: domuit exules: & iuit ad Ioanne papa: postea eo absente iteru exules plu ra inouarunt: sed tandem ope etia gentiu regis ex terminati sunt. Archieps tertia pte folio .xcix. s .ii .iii .& .v. extendens multoru prelia pro habeda Ia nua: & postea de Mediolano etia a Roberto desi derato.

¶ Dum Castrutius tyrannus Lucensiu premeret Florentinos ex Pescia postularunt a Roberto ut eis daret Carolu filium i dominu: quod factu est: Paulo post & Castruti9 & Carolus foelicitate Flo rentinorum obiere.

¶ Anno .M. cccxvii. finita treugua inter regē Ro bertu & regē Sicilię Federicu. Robertus cu classe & exercitu pfectus est in Sicilia: & in .xv. diebus multa deuastrauit & occupauit in regno. Federic9 latuit semp in castro Gianni. Vnde Sicilia maius damnū passa a Roberto q̄ a Carolo primo uel se cūdo: & si cōtinuasset per annū subigebat Sicilia. Ioanes papa .xxii. iussit Roberto ut faceret indu cias quinquēnales: paruit domino suo: data ciui

tate Rhegii & aliis terris i depositū pape. Tandē
in dominiū Roberti cōquerente frustra Federico
deuenerūt. Archiepūs tertia parte folio. xcviii.
¶ Anno. M, cccxxxiii. ad finem pōtificatus Ioan-
nis. xxii. Mutata est Italię conditio. Nam quibus
Papa & rex Bohemię amici essent: his Robertus
rex & Florētini aduersabant: nullo Guelforū Gi-
bellinorū ue discrimine. Roberto cōiuncti contra
ecclesię Scaligeri: Gonzage: Carranēses: & Esten-
ses: quos omnes Ioannes. xxii. excōmunicauit. Blō-
dus. ix. libro secūde decadis in principio.
¶ Gesta Roberti contra Henricū: quē Archiepūs
appellat septimū: late ponit Archiepūs. iii. parte
folio. xciiii. Inferens quicquid etiā cum filiis suis
egit in Tuscia p Florentinis. Late etiā ponit Blon-
dus. ix. libro secūde decadis folio. ccxxi. cū pluri-
bus sequentibus. Et Leo Aretinus in historia Flo-
rentina libro quarto & quinto.

¶ Caput. xx.

AMDREAS filius Caroli Martelli Hū-
garię regis: mortuo hoc āno Roberto ei9
patruo filio Caroli secūdi sine uirili se-
mine: accepta Ioanna ipsius Roberti regis ex filio
nepte in uxorem. Post socerum & patruū suū re-
gnauit in Sicilia & Apulia ānis tribus. Sed Ioan-
na post trienniū cognita uiri secordia: consentien-
tibus agnatis eius qui regno inhiabāt: Andream
ipsius uirum & consobrinum per insidias laqueo.

Clemens. vi.
M. cccxliij.

Andreas Hun-
garus nepos
Caroli secūdi.

Joāna regina
prima.

Hic finita li-
nea recta mas-
culina Caroli
pmi regis Apu-
lie.

interimere fecit. Et alteri consobriño nupsit uide-
 licet Ludouico olim filio Philippi Tarētini prin-
 cipis fratris Roberti. Remansit Andree supstes
 filius Carolus cognomēto paruus dictus: de quo
 infra ca. xxii. Ludouicus uero Hungariæ rex &
 ipsius Andree frater ita scripsit Ioannæ. Ioanna:
 inordinata uita præcedens: retentio potestatis in
 regno: neglecta uindicta: & excusatio subsequens
 necis uiri tui probant te fuisse participem & con-
 sortem. Vnde Ludouicus cum paratissimo exer-
 citu ad ulciscendā fratris necem in Italiam uenit.
 Et primo Sulmonēses resistere ausos seueriter do-
 muit. Subinde septēnale bellum regnū illud mul-
 tis contentionibus attriuit.

¶ Ludouicus recepto Sulmone omni regno facil-
 lime est potitus. Ioanna enī & Ludouicus Taren-
 tinus uir suus fuga sibi a principio cōsulentes: in
 Prouinciā se receperant. Relicto ad custodiā re-
 gni Neapolitani Dirachino filio comitis Graui-
 nensis fratris germani regis Roberti quē Ludoui-
 cus rex Hungarus cū omni præsidio a Ioāna reli-
 cto captum capitali supplicio affici iussit. Ludo-
 uicus tertio mense aduenerat: in Hungariā reuer-
 sus est territus a peste quæ totam Italiam trien-
 nio attriuit: ita ut ex centū quibuslibet. x. supsti-
 terint. Reliquitq; in præsidium regni Hungaros.
 Blōdus decimo libro secūdæ decadis fo. ccxxxvi.

¶ Roberto regi erant duæ neptes ex Carolo filio

qui antea a Florentina expeditione reuersus adole-
scens obierat. Et Carolus Martellus frater Rober-
ti rex Hungariæ habuit filium etiã nomie Caro-
lum. Obiit Carolus filius uiuente Carolo patres
superstitibus Ludouico & Andrea filiis.

DE HAC IOANNA PRIMA seriose scribit
Poggius in libro de uarietate fortunæ: Cuius di-
cta sic sũmari possunt. Ioanna regnum paternum
nulla uirili prole superstitite sola tenuit: sũma om-
nium uolũtate. Andream prolem regiam uirum
suum ex Hungaria accitum: morte affecit. Terri-
ta deinde impetu Hungarorũ qui ad ultionẽ mor-
tis uenere primo Florentiam. Inde in Prouinciam
aufugit: Illis abeuntibus: restituta: fortunam se-
cundã ad extremam usq; ætatem experta. Regnũ
tenuit summa pace: supra prudentiam muliebrẽ:
adeo ut nullo unq; tempore floruerit sub rege ma-
gis. Urbanus ut eam deprimeret: mouit Carolũ
principem Dirachinũ: regia ortum stirpe: qui ex
Hungaria in Italiam uenerat: & Aretiũ per inte-
stinam seditionẽ occupauerat: Prelio in regno cõ-
misso: reginã captam annis confectã: puluillo ori
superiniecto ad mortem compulit.

¶ Erat Urbano nepos noie Butilus nulli neq; uir-
tutis neq; consilii: quẽ extollendi cupiditate Põti-
fex cæcus cõuenit cũ Carolo ut ei ptẽ regni pmit-
teret. Cũ tantẽ regẽ Põtifex nouo bello turbauit

paruis copiis: nec ad ibelle oppidū oppugnandū
 aptis: quas Carolus apud Nuceriam parua obli-
 dione contundit. Inde Carolus regno Hungariæ
 potitus: dolo magni Comitis reginæq; superstitis
 in cubiculo gladio occisus. Exultasse ferūt Vrba-
 nū ad nuntiū mortis: cultrūq; quo ictus fuerat ad
 se delatū recenti sanguine respersum auidissime
 inspexisse. Si Carolus diutius uixisset sapientiā
 Roberti equaturus erat. Reliquit Carolus Ioānā
 & Ladislaum filios: ad hūc cū ancipiti diutius for-
 tuna tandē regnū peruenisset: sororē Ioannā ui-
 duā cū in fata cōcederet: heredem (nā ipse caruit
 liberis) reliquit. Poggius.

¶ Caput. xxi.

LUDOVICVS filius Philippi p̄ncipis
 Tarentini filii Roberti & Ioāne etiā Ro-
 berti regis neptis: maritū postq̄ obtinuit
 regnū Apuliæ contra Ludouicū consobrinū Hun-
 gariæ regē. Noīe Clementis papæ Neapoli inun-
 ctus: regiā potestatē hoc āno accepit: & regnavit
 ānis. xxvi. Et suscepto regno pacē cum Hungaro
 renouauit. Ioanna autē regina in beniuolentiæ si-
 gnum Auinionensem urbem quæ sui patrimonii
 erat: Pontifici uendidit. Et ei p̄ pretio remisit Pō-
 tifex tantūdem quod ipsa ex feudo Apuliæ debe-
 bat: quantum ipsa Auinionensis ciuitas ualebat.
 Blondus folio. cc. xxvii.

Idem Clemēs
 M. cclij.
 Ludouic⁹ ne-
 pos ex fraire
 Caroli secūdi.

Gallus

Auinionensis
 ciuitas ab ec-
 clesia emitur.

Ex sequentib⁹
 inferri pōt Lu-
 douicū prede-
 ccessisse Joāne.

¶ Cū Clemens. vi. Ludouicū Tarenti principē co-

rona regni Neapolitani insigniri fecisset. Pax cū
Ludouico Hungarię rege cōsobrino renouata est
De qua re Petrarca ad Philippū Caualiceñ ep̄m
ita scribit. Rex Siculus dilatū diadema recepit.
Interq; eū & Hungaricū regnatōrē pax nūc eter-
na cōuenit.

¶ Caput. xxii.

CAROLVS nepos Ludouici regis Hū-
garię quę (ut est dictū) pestis in Hun-
gariā remiserat. Ortus regio genere ex
Carolo primo qui Manfredū superauit. Vocatus
fuit ab Urbano ex Hungaria cū exercitu cōtra re-
ginā Ioannā Tū quia ipsa fauebat Clementi. vii.
antipapę: Tū quia dicebat adoptasse in filiū Lu-
douicū Andegauensem quondā regis Francorū fi-
lium. Cognouerat Urbanus quātus esset Carolus
in re militari cū olim in bello Teruisino p̄ Hūn-
garis contra Venetos strēnue se gessisset. Veniens
itaq; in Italiā cū octo milibus eq̄tibus Hungaris
terrui Florētinos: & acceptis ab eis. xl. milib⁹ nū-
mum auri: Pontificē mox Neapolim petiit: & mi-
rabili uictorię cursu capta regina & ducibus ei⁹
superatis: regnū obtinuit: Postea reginā iterfecit.
Regnauitq; ibidem annis quattuor.

¶ Anno deinde sequēti Ludouico hungarię rege
nepote Roberti ex filii filio sine liberis defuncto:
Proceres Hūgarię ne reginę subessent Carolū ac-
cersiuerūt: qui magna populorū grā coronat⁹: nō
multo post dū cōuentū celebraret: reginę dolo in-
terfectus est. Anno. M. ccclxxxv.

Urbanus. vi.
M. ccclxxxi.

Carolus. iij.

Ex Gallis

Filius Andree
occisi a Joāna:
vt in historia
Hungarica.
98.

Joanna prima
adoprauit Lu-
douicū Ande-
gauensem.

Mors regine
Joanne.

VRBANVS Pōtifex ut gauderet portiōe feclici
 tatis regni a Carolo capti: cū tota curia Neapolī
 se cōtulit: ostēditq; ea uera esse que ei a principio
 Cardinales obiiciebāt: q; etsi esset hō acerrimi ine
 genii: tñ tantæ puicaciæ esset ut durus & rusticus
 ac nemini amabilis: nemini gratiosus esset. Mox
 enī nepotē suū creari Capuę principē a rege con
 tendit: qđ cū uellet uiolēter obtinere: rex ei phi
 buit adhibitis custodib⁹ exitu urbis & palatii. Pō
 tifex tamē obtinuit a rege q; ppter estatis cauma
 ta habitaret Nucerię. In quo loco p̄sidio cōmu
 nito ingentē turbā Cardinaliū creauit. Septē etiā
 ex ueterib⁹ carceratis: quos diceret coniurasse ad
 uersum se cū rege & antipapa. Citauit etiā regē
 ut ad ei⁹ priuationē pcederet. Rex autē ut facili⁹
 (sicut ipse dixit) respōderet: Cōtractis copiis Nu
 ceriā circūsedidit. At Raymundus Baltianus gente
 Vrsinus Comitis Nolani fili⁹ q; postea fuit prin
 ceps Tarentin⁹ Urbanū cū curia ad mare pximū
 deduxit: ubi triremes Genuensiū assuerunt: & dū
 Pontificē uehebāt: ex septē Cardinalib⁹ Nucerię
 captis: quinq; saccis iuolutos in mare demergi cu
 rauit. Romāq; reuersus. xxix. Cardinales creauit
 p̄ maiori pte Neapolitanos. Blondus fol. cclviii
 Et Archieps. iiii. pte fol. cxxxiii. §. xii. Postea pri
 uationē Caroli factā ab Urbano Bonifaci⁹. ix. re
 uocauit: ut ca. pximo. uersiculo. Ladislaus ad
 lescentulus. ¶ Caput. xxiii.

M. ccc. lxxv.

Alius Ludouicus
huius Ludouici
filius paulo
post in Grego-
rio. xij. et Ale-
xandro quinto

LVDOCVS Andegauensis dux & Fran-
corū regis frater: Caroli prædicti inimi-
cus: Adoptatusq; a regina Ioāna: uenit
in Italiā cū .lv. milibus Gallorū contra Carolū: &
ut Urbanū Pontificē deiiceret: apparatus formi-
dabilis: expectatio ingens: Bernabonus Mediola-
ni dominus Ludouico fauebat. Urbanus papa Ca-
rolo: Florentini mixti. Tandem in Hetruria erū-
pens Ludouicus: cœpit & diripuit Aretiū: bien-
nioq; conatus Carolū in Apulia debellare: interiit.
Galli sui Aretiū uendidere Florentinis p. lx. M.
Et Andegauēses soli & prope nudi potius q̄ iner-
mes mendicata hostiatim ad uictum stipe longi-
tudinē Italiæ sunt emensi. Late Archieps. iii. pte
folio. cxxxii. s. de transitu Galloꝝ. Et Blondus. x.
li. secundæ decadis folio. cc. xlviii.

Urbanus anno uno Genuæ acto Lucam se con-
tulit: & semestre ibi acto: per Pisanos & Senenses
Perusiā se cōtulit. Egit uero in ea paucos menses:
q̄ desiderio teneret Neapolim repetendi: statum
euersurus Ladislao admodū puero: & Ioānæ sor-
ri: ad quos regnū Caroli patris hæreditate perue-
nerat. Fouebāt enī Urbano maximā spem si acces-
sisset: multi proceres soliti studere Ludouico An-
degauensi: ut propriæ regis utilitati cōsulerent: q̄
q̄ Pōtifici afficerent. Sed magna usi fide Caieta-
ni: pueris seruatis regnum quoq; seruauit. Vnde
Pontifex Ferentinū usq; delatus: cū nullas rebel-

liones intellexisset fieri ab his quæ ita pmiserant: quia pueros superstites metuebant: Romã uenit nouos: ut est dictũ: Cardinales creans: & curia repleta Banderesii quieuerũt. Blondus folio. ccxlix decimi libri secũdæ decadis.

¶ Caput. xxiiii.

LADISLAUS Caroli regis i Hungaria necati filius: hoc anno in Apuliæ regno successit: & regnauit annis. xxix. Venit ex Hungaria ubi res prospere nõ succedebant ad Italiã: & opera Alberici Comitis Cunii regnũ in integrũ redegit. Et ob magnã rerũ prosperitatem duce prudentia factus est omnibus etiã Pontifici formidabilis.

Idem Urbanus
M. ccc. lxxv.

Ladislavus Hungarus.

¶ Vigesimo anno sui regni Ladislaus sub specie amicitie Romã uenit. De hoc late Platina i Inno. vii. Et Archieps tertia pte fol. cl. Et plenius Leonardus Aretin⁹ qui interfuit i epistola sexta. Superioribus diebus zc. Et cõcitauit Romanos ut contra Innocentiũ. vii. arma sumerẽt: quare. xi. ex Romanis leuitate Ludouici nepotis Innocentii occisi sunt. & Innocentiũ timore Romanorũ cũ curia Vi terbiũ aufugit.

¶ Iterũ pontificãte Gregorio. xii. p eius absentia rex Romã occupauit. Et Pontifex illum regni titulo priuauit. Et Ludouico filio Ludouici Andegauensis filio regnum concessit.

Privatio Ladislai z concessio facta Ludouico Ludouici Andegauensis filio.

¶ Postea tpe Ioannis. xxiii. Neapolitani: a deo a

e

Uendita Cort
sona:

Bonifacius. ix.
M. ccccij

Quibus causis
clari⁹ pontis Ar
chieps ut statim
sequitur.

Seuerinates

Plura de La
dislao nō nar
rat Blondus:
Sed in. iij. de
cade libro pri
mo continuet
gesta Joāne re
gine scēe soror
is Ladislai.

militibus ecclesie p̄fligatus fuit Ladislaus: ut ali
quādo dixerit: q̄ si hostis prudentia uti sciuisset:
totius regni potestatem ei accepisset. Varia deinde
inter regē & Pontificē fortuna. Rex Cortonā uen
didit Florentinis. Cūq; eos domare constituisset:
morbo corrept⁹ Neapolī rediit: ubi dolo cōcubine
in actu uenereo uenenatus obiit. Supplementū.
LADISLAUS adolescentulus filius Caroli per
Bonifaciū restituit ad regnū paternū occupatū a
tyrānis & a populis q̄ Ludouici Andegauēsis par
tes secuti fuerāt. Et q̄a occupatores tā urbis Nea
politanae q̄ ceterarū partiū regni initebant priua
tionē: quā fecerat Nuceriae Urban⁹. vi. ob delictū
Caroli: ut supra. c. pximo. Ideo Bonifaci⁹ eā pri
uationē abrogauit. Et curauit Ladislaū coronari
in Caieta p̄ manus Cardinalis Florētini. Soli enī
Caietani Ladislao & sorori Ioāne fide cōstantissi
me seruauerāt. Blondus ad finē secundae decadis.
¶ Et subdit folio sequēti q̄ dū rex Ladislaus obse
dione premit recipiq; Iaderā: audiuit Neapolita
nos cōiurationē cū quibusdā regni procerib⁹ iniisse
& populos p̄dere ad rebellionē: quare Iadera Ve
netis quorū pluries fuerat uendita: Neapolim re
diit: & neminē i regno esse p̄misit: qui uel oppidi
aut arcis dñatū. Et cū multos patria eiiceret p̄ci
pes uiros: tū i Seuerinates familiā crudelit̄ anī ad
uertit: quorū primores capitali iudicio sūt affecti.
¶ Anno. M. cccciii. mēse Iulii p̄fect⁹ est Ladislaus.

Iaderā cū magna comitiua: q̄a maior ps procerū
 Hūgarix repudiauerat Sigismundū filiū Caroli
 impatoris & germanū Ladislai regis Bohemorū
 depositi ab ip̄io. Et p̄ceres q̄ Ladislauū uocauerūt
 obuiātes fecerūt eū coronari p̄ ep̄m Strabonēsem:
 ad quē de more spectat talis coronatio. Cum autē
 p̄misisset Comitē Tricaricū de scō Seuerino cū
 lāceis.ccc. ut regni possessionē capet: reperit mu-
 tatā Hungarorū sniam q̄ malebāt Sigismundū:
 & ad idē se flexerūt qui Ladislauū uocauerāt & ita
 deceptus recessit. Archieps.iii. p̄te folio.cl.

ANNO. M. ccccvii. cū Ladislaus i Apulia ob-
 sideret ciuitatē Tarentinā: in qua dñabat ducissa
 olī uxor Raymūdelli de Balzo cū filiis suis Comi-
 tib⁹ Lirii. Post multa p̄elia eā duxit uxore: cū fi-
 liis Tarentū accipiēs. Hęc uocata regia Maria: q̄
 lōgo tpe regi supuixit: ad sua reuersa. Aliā prius
 habuerat uxore filiā regis Cypri: quā dī ueneno
 extinxisse: nulla ex ea prole suscepta. Veneno &
 ipse in adolescentia potionatus: exenteratis mulis
 calidis intromissus: malitiā uirus euicit: siue autē
 ex eo siue ex alia causa quasi balbutiēs nō p̄p̄te
 uerba ualebat exprimere.

Ladislaus bal-
 butiens causa
 ueneni.

LVDOVICVS de Migliorotis nepos olim In-
 nocen. septimi: q̄. xi. Romanos trucidari fecit: re-
 bellis ecclesie & eius pastori: cū multas ciuitates
 sibi usurpasset in Marchia: cernēs se insufficientē
 ad resistendū ecclesie: amicitia cū Ladislao iniit:

Pro cuius rei federe Esculum postq̄ expoliavit et
cōcessit: In eius quasi cōpensationē rex eū Comitē
instituit Monopolii & quorūdam circa illud ca-
strorū: Sed nō multo post rex ei abstulit sub ali-
quo pretextu. Archiepūs ubi supra.

LEONARDVS Aretinus q̄ fuit secretarius In-
nocētiū. vii. & Gregoriū. xii. Ep̄la. xix. Quod flagi-
tas. Et. xxiii. Postq̄ alias. Scribit q̄ uacante sede
obitu Bonifacii. ix. Cōsideravit Ladislaus q̄ Pōti-
fices q̄ tpe scismatis erāt Romę cōcesserant regnū
Ladislaō: qui uero in galliis duci Andegauenū:
quare timens ne Gallicus eligeret in Pontificem:
oēs machinas adhibuit ad impugnandā unitatē:
Intererat enī sua ut p̄ diuisionē p̄petuā sedes Ro-
mana imbecillior maneret. Oratores itē ex gallia
instabāt pro electione: tandē electus est Angelus
nobilis Venetus Gregoriū. xii. nūcupatus.

¶ Ep̄stola sequēti: Scripsi nuper. Late describit
q̄ copię Ladislai regis cū Romanis exulib⁹ Duce
eorū Ioanne cū Nicolao Colūnensibus: uia Latina
ad. xii. lapidē approquarūt urbi: erecta metu Ro-
ma ad Gregoriū Pontificē currit ille affirmat con-
ficta esse oīa. Nocte sequēti in prima uigilia mi-
lites regii intrant urbem p̄ uastę solitudinis loca.
Clamor sublatus per urbē diffūdīt: utur ad arma.
Pōtifex in Castellū sancti Angeli se reduxit. Car-
dinales fuga maxime uersus Sutriū sibi cōsulūt.
Inde animi Romanorū debilitati: ea nocte hostis.

superior fuit. Nec iam procul a Capitolio pugna
 erat. Albescēte iā celo. Paulus Ursinus cū equita-
 tu accurrat: & a fronte & a tergo hostes cingēs: eos
 in fugam uertit: ex mœrore leticia ingens. Mirat̃
 Leonardus rei Spectator: tantā mutationē tā bre-
 uī tpe contigisse. Fuerūt qui secūdū eū putarunt:
 totā hanc rem a Pontifice de industria cōpeditam
 ut mentio unitatis obrueret. Promiserat enī cū iu-
 ramēto & uoto ante & post electionē de renūcian-
 do quotiens in fauorē unionis de hoc requireret.
 De his etiā latius scribit Platina ī Gregorio. xii.
ERAT TEMPORE huius motus Paulus Ur-
 sinus in urbe ad stipendiū ecclesiæ cū mille equiti-
 bus. Et in hac uictoria habuit captiuos Ioannē &
 Nicolaū Colūnenses. Rex autē Ladislaus cum ad
 mœnia expectaret prosperū rei exitū & nullū si-
 gnum uideret: nō est ausus īgredi: nec ullā operam
 Colūnensibus præstitit: audaciam concitati Ro-
 mani populi timens. Paulus autem Ursinus qui
 antea prætendens se creditorē Gregorii. lx. miliū
 florenorū: & ratione stipendii: & ratioē mutui fa-
 cti in coronatiōe: ideo Tuscanellā sibi usurpau-
 rat: nunc in mense Augusti: hanc uictoriam secuti:
 quasdā etiā terras habuit a Gregorio pro stipen-
 dio. Inde Gregori⁹ e Roma discessit pro materia
 scismatis tollendi. Archiepiscopus tertia parte
 folio. cl. ca. quarto ī principio. Et folio. cliiii. §. iiii.
LADISLAUS REX nō contentus q̃ semel peri-

culo Romanorum dominiū ecclesie Romæ uexasset
tēpore Innocentii septimi. Et iterum pontificante
Gregorio, xii. Romā in tanto bello ciuili: deo sibi
omni tēpore resistente implicasset. Tertio idē fa-
cinus aggressus Romæ dominiū (deo nō tamē ad-
multū tempus sinente) adeptus est. Nam absente
Gregorio qui ex Roma Lucā sensim petierat: fe-
dere inito cū Cameracensi & aliis tyrannis Mar-
chie: & cum Paulo Ursino qui tunc urbem guber-
nabat: habita etiā occulta intelligentia cum Colū-
nensibus & Sabellis. Posuit quattuor galeas ī fau-
cibus Tyberinis: obsessa fame Roma. Vnde Ho-
stienses Hostiam ei dederūt.

¶ Romani aduertentes uarietatē Pauli & aliorū:
Hostiā captam: partē exercitus regii in urbē in-
troductā: tradiderūt Romam regi: qui die .xxv.
Aprilis .M. ccccviii. magno triūpho ingressus est
Capto eodem die Capitolio ī deditiōem: & aliis
fortaliciis urbis: & habitauit iuxta palatiū papæ
in habitationibus Camerarii.

¶ Paulo post detectum est q̄ Gubernator Cenuę
tractatū habebat cū Paulo Ursino de danda Ro-
ma Benedicto papæ .xiii. Et illud forte secutum
fuiſſet: nisi tempeſtas maris traxiſſet ad portū Ve-
neris .xiii. galeas Ianuenſiū: quæ ex Ianua Romā
ueniebant: premissis ebullientibus: quæ postea a
Gregorio allegebantur contra Benedictum simu-
latorem optatę unionis.

Ladissaus do/
minatur vibi.

Rex Ladislaus capta Roma bellū mouit in He-
truria uexatis diu Senensibus & Florentinis. Sed
interuentu etiā Venetorū dimissis copiis ī uariis
locis reuersus est Neapolim.

Hoc tēpore Ludouicus Andegauēsis Dux fili⁹
ipsius Ludouici: qui descenderat in Italiā contra
Carolū regem Apuliæ patrē Ladislai: Auditis
prēdictis: & oppressione quā Ladislaus inferebat
Florētinis. Inito cū eis federe uenit Pisas cū quīq;
triremibus armatis: & adorauit Alexandrū papā
quintū tunc Pisis creatum: uiuentibus Gregorio
& Benedicto: declaratis ab illo Cōcilio intrusis.

Postulauit Ludouicus ab Alexādro papa cōce-
di sibi regnū Siciliae & Hierusalē: quod dicebat
sibi debitū. Pontifex habito tractatu cū Cardina-
libus: postulata cōcessit. Cū scilicet uacaret dictū
regnū: & ad ecclesiā deuolutū esset. Et quia alias
p̄ Benedictū fuerat de dicto regno Auinione coro-
natus: nō est eis uisum congruum illud reiterare.
Mense Augusti āni sequētis scilicet .ccccix. factus
est idē Ludouicus uexillifer ecclesie: datis sibi in-
signiis ad p̄cedendū cōtra Ladislaū inimicū eccle-
siae cū faueret Gregorio iā ab eis deposito & Cōci-
lii inimico. Et ordinarūt q̄ Malatesta de Malate-
stis capitaneus Florentinorū: Et legatus Bononiæ
Baldasar Cossa cū suis gentib⁹ recuperarēt Romā
Quod tandē factū est iuuāte Paulo Ursino & po-
pulo Romano: q̄ se regi rebellarūt. Et Malatesta

*Capitulum de
rege Ladislaio
et de rege
Carolo rege
Apulie*

*De rege
Carolo rege
Apulie*

*Alexander. v. cō-
cessit regnū Lu-
douico Ande-
gauensi ut de-
uolūtū uiuētē
Ladislaio hoste
ecclesie.*

*De rege
Ladislaio*

*De rege
Carolo rege
Apulie*

*De rege
Carolo rege
Apulie*

Ladislauſ pro
ſtigat ex urbe.

Moritur.

Alexander. v.
M. cccc. x.

Ludovicus fili
Ludouici An
degauenſis vi
uente Ladislao
inueſtitur.

Non auſus reg
num adire.

M. cccc.
L. xlii.

cum triumpho Romæ receptus est. Paulo post Ale
xander papa obiit Bononię.

CREATO BONONIAE Ioanne. xxiii. Anno
M. cccc. Cū ad urbem uenisset: opera Pauli Vrsi
ni & Sforcie & Ludouici Andegauēſis quē Alexā
der papa regem nūcupauerat: Ladislauſ pſſigat.
Anno ſequenti Ladislauſ rupta pace cū Pontifice
Paulū Vrsinū cum copiis Pontificis in Picentib⁹
obſedit. Ioannes Roma a Ladislao pulſus cum co
piis ſuis Florentiā uenit. Ea eſtate cū Bononię re
ſideret Ioānes papa: ſuſpēſis omniū animis: & ad
Cōciliū ſe preparātib⁹: Ladislauſ rex morit⁹. M.
cccc. xiii. Liberata Florētia a certiffimo iugo ſerui
tutis: qđ breui ſubiiffet. Succellit Ladislao Ioāna
ſoror.

Caput. xxv.

LUDOVICVS Andegauenſis poſthu
mus eius Ludouici qui adoptatus a Io
anna cū Carolo tēpore Urbani. vi. cōten
dit. Hoc āno Piſas uenit: & cōceſſionē regni Apu
lię ab Alexādro papa recepit: q̄ confestim cū exer
citu contra Ladislauū perrexerit: & cum eo Baldasar
Coſſa qui fuit poſtea Ioannes. xxiii. nunc legatus
de latere. Et circa Romam cū maximis copiis ſta
tiua faciens: ab urbe ultra progredi nō fuit auſus
Sed Baldasar Coſſa factus anno ſequēti Bononię
Pontifex. Romā pſfectus opa Pauli Vrsini & Sfor
cie Ladislauū Romanā ditionē uexantē pſſigauit.

Anno sequenti Ladislauis reassumptis uiribus ecegit Ioannē prę timore exire Romā: & primo Florentiā: post Bononiā: deinde Mantuā pfectus est Et cum Sigismūdo impatore de expellendo Ladislao contentū habuit: Laude & Cremonę: In quibus dum insistit a cōcilio Constantiensi citatus & cōparens deponit.

¶ Caput. xxvi.

IOANNA EIUS nois secūda Ladislai regis foror: fratre sine liberis absumpto in Apulię regnū successit: & regnauit annis. xxi. Varias regina lites forti animo ferens. Multi enī reges & adoptione & armis eo regno se arguebāt digniores. Alfonsus tamē Tarraconēsis rex contra reliquos preualuit. Cuius attauus Petrus rex Aragonū cōtra Carolū primū regnū sibi uendicauerat. Hūc autē Alfonsū regina sibi in filiū adoptauerat: qui tamē paulo post eam Neapoli expulit: receptāq; etiā interdū in urbis arcibus obsedit: eius instabilitatē & mores nō iniuste domitans. Supplementū.

¶ Ioanna mortua delecti sunt. xvi. ex primoribus quos appellauerūt cōsiliarios: qui testamentū falsum cōfinxerūt: in quo ex centū & quinquaginta milibus aureorū relictis. lxx. milia pro usibus ciuitatis legata: & Renatū fratrem Ludouici (de quo paulo ante) successorem conscripserūt. Orta inter regnicolas uarietas: Aliis Renatū: Aliis Alfonsū uolentibus. Aprutini illi se uouent: quē Pontifex

Ioannes. xxiij.
M. cccc. xxiij.
Ioanna regina
secunda.

Inchoante Cō
cilio Constantiensi.

Petr⁹ rex Ara
gonū Attauus
Alfonsi.

Ioāna secūda
adoptauit Al
fonsū.

Renat⁹ frater
Ludouici.

elegerit. Refert Pontifici Eugenio p̄ oratores suos
populū Neapolitanū ad solū Renatū procliuiorē
Patriarcha ab Eugenio missus p̄ scelerato habit⁹:
nō recipit. Alfonso a factione amica uocatus: ex
Hischea insula nauigās: i Sinuessanos extensio-
ne facta copias parauit. Cui Ursini & Colūnenses
adheserunt.

GESTA HVIVS Ioannæ latius ceteris scribit
Blondus i tertia decade libro primo uersiculo. Id
factū narraturi. Et quia uideri potest p̄ longa in-
formatiōe: ideo sūmatim excerpti capita rerū put
etiā feci i p̄cedētibus: licet haclenus nullibi ita
cōtinuate institerit Blondus in historia ista sicut
in Ioannæ temporibus.

¶ Sūmatim etiā scribit p̄gressus Alfonsi Poggius
in libro de uarietate fortunæ folio. xlviii.

¶ Et multa colligi possent ex libro Antonii Pan-
hormitæ de dictis & gestis Alfonsi.

¶ Ioanna adepto regno Neapolitano: quod etiā
aliquādo regnū Apuliæ: aliquando Siciliae citra
farū uocat. Assumpsit in uirū Iacobum Marchie
Comitem ex stirpe regis Francorū sed patrimonio
tenui. Ea cōditiōe accitus ut regis abstineret noie
Rerū omniū imperiū penes reginā esset: postmo-
dū mutata snia regē appellari haberiq; uoluit se-
cundū Poggiū late describentē leuem eius animū
moresq; nō ferendos. Ille Sforciā carceri tradidit:
& Pādulfellū q̄ reginā stupro ifamauerat occidit.

¶ Et de gestis istius Ioannæ filia Caroli tertii regis Apulię & germana Ladislai regis. Scribit etiã Archiepiscopus tertia pte folio. clix. §. vi. ubi appellat eam inconstantē & parū pudicam.

¶ Iacobus Gallos prefecit regni administrationi. Indignati multi & ipsa Ioanna in nullo pretio habita: Quę tamen astu cuncta dissimulat: & marito blanditur.

¶ Iulius Cesar Capuanę reginã tentat de occisione Iacobi: Ioanna id reuelat Iacobo cõiugi. Iulius securi percutit. Regina illi gratior & libertati datur de egrediendo ex arce: & fidem adipiscitur cū marito a se deprimendo.

¶ Iacobus carceri traditur: Serrianus extollitur: in quem Ioanna deperibat.

¶ Ille Sforcia extinguere conat: & frustra.

¶ Sforcia cū armatorū caterua populū hinc inde alloquit: & pro reginę statu ac honore: ac Serriani deiectione omnē mouet urbem.

¶ Regina populū cõtra Sforciam inflāmat: unde omnis eius acies dissipatur. Ipse fugiēs bello agit Neapolitanos.

¶ Coacti Neapolitani obtinēt a regina Sforciam reintegrari. Qui reintegratus: Serrianū exilio dari obtinet. Et Iacobū regem ea lege restitui ut Tarantino Comitatu contentetur.

¶ Iacobus restitutus coniurationē firmat ad exitiū Sforcie. Sforcia territ⁹ insidiis i eū patis: curauit.

Serrianū cordi regine sculptū reduci. Ambos pa-
riter uisa est diligere.

¶ Iacobus tandē in Galliam unde uenerat tenuis
est reuersus: ac Comes ex rege factus. Ostēdit ue-
rum esse prouerbiū uulgatū. Secundā fortunam
stulto nequaquā esse diuturnam.

¶ Martinus quintus oppressus a Braccio mōtione
Viterbiū infestante: Sforciam conducit: & reginā
opem ferentem coronat.

¶ Fracto Sfortia: regina cōiungit se Braccio: spre-
to Pontifice: qui indignatus pacem dedit Braccio
Et reginam regno priuauit.

¶ Et Ludouicū Andegauensem ex regia Franco-
rum stirpe regem Sicilię declarauit.

¶ Sfortia signa militaria regine remittens: se illi
hostem nuntiat affuturum.

¶ Ioanna metu pulsa Alfonso Aragonū regem
in filiū adoptauit: quem Genuenses nō incruenta
uictoria antea uicerant bello nauali propter Bo-
nifacii Castellum in Corsica.

¶ Prēliū inter Martinū papā & Ioannā aliquos
mensibus pari fortuna durauit. Demum Branus
pacem composuit.

¶ Alfonso reginæ instabilitatē domaturus illā
in Neapolitana arce obsedit: Quę Sfortię ope im-
plorata Alfonso fugauit & fudit.

¶ Tandē Alfonso fauore populi urbe Neapoli-
tana potit: & partē mari expositā diripuit.

Coronat Mar-
tinus Joannā.

Idem Mar-
tinus declarat
Ludouicū An-
degauensem re-
gem Sicilię.

¶ Regina Alfonsi adoptionē reuocauit: & Ludouicū Andegauensem a Ludouico antea regem declaratum: in filium adoptauit.

¶ Philippus Maria dux Mediolani cuncta perustratus egreditur: & Pōtificē Martinū & Ioannā ab Alfonso obsessam adiuuaturus: classem potentem ex Genuēsibus paratā mittit ad ora Apuliæ Caietā recepit: & oram Apuliæ in Ioānæ ditionē redigi curauit: & auxilio Iacobi Caudolæ q̄ Aragonensi militabat: & ad eos defecit: urbe potiti: & arce intrinseca quæ dicitur Capuana uiribus expugnata. ¶ Alfonsus iniuriā pretendēs a Ludouico Andegauensi qui oblatam a regina adoptionē: & oblatā a Philippo classem renuere debebat: cum classe quā ex mari infero reduceret: ex itinere deflexit ad Massiliā Andegauensi familię subiectā & eā improuise depredatus est: uasis sacris & reliquiis Valentiam delatis. Hæc Blondus licet longiori narratione.

¶ Alouisius rex Ludouici regis filius consecutus a Martino titulū regni Neapolitani cum cōsensu omniū Cardinaliū: adoptatus plus a Ioanna: studio partiū ab urbe Neapolitana submotus in Calabria secessit. Alfonsus Martino infensus: conatur est progare Concilium quod Martinus inchoare iusserat Papiæ: & ex Papiā ppter pestē Senis iuxta decreta Cōciliū Cōstantiensis: & quæsiuit restitui causam Pe. Lunę Benedicti. xiii. adhuc in Pa

55
niscalia supstitis. At Martinus periculo preuiso:
mādauit statim Cōciliū dissolui: ad aliud septē-
niū differens: cōquerebat palam Alfonso prela-
tum sibi a Martino Alouisium. excusabat se item
Martinus: quoniā cū Alouisius esset institut⁹ he-
res a Ioanna: & ab Alexandro. v. & Ioāne. xxiii. in
regno prius cōfirmatus. ad papam spectabat seu
datarios ecclesie confirmare: nō tollere: unde se nō
uidere cur Alouisius Ioannæ suo iussu coronatæ
legittimus hæres esse nō posset. Platina in Marti-
no ad finē. Postea Alfonso in gratiā Martini re-
diit: & cū mortuo Pe. de Luna electus fuisset anti-
papa Egidius canonicus Barchinonē. Alfonso
ad eum misit Alfonso Borgiam qui postea fuit
Calixtus papa: & ipse Egidium ad sanitatem de-
duxit: & pontificio nomine abdicato in potestati-
Martini deuenit: inde Martinus Egidium Maiori-
ensem: & Borgiam Valentinū episcopū creauit.
Platina in Calixto in principio.

¶ Caput. xxvii.

RENATUS REX ex Francorū genere na-
tus: frater Ludouici Andegauēsis: quem
eodē āno uita functū: Ioāna pridē adop-
tauerat: uocatus a regina Ioāna contra Alfonso
regē superiorib⁹ annis. Cū regnasset. vi. ānis ab Al-
fonso superat⁹ regno deiicit⁹ & i Galliā migravit.
¶ Iterum anno dñi. M. ccccliii. Renatus rediit in
Italiā cū duobus milibus equitū hortatiōe Fran-

Eugenius. iij.
M. cccclij.

Renatus

Salus

francesi Sforcię ducis Mediolani & Florentinorū: Et primo uenit contra Venetos: & iunctus Bartholomeo Acoleo multa oppida cepit. Hyeme superueniente animatus in Franciscū Sforciā & Florentinos relicto apud eos Ioanne filio in Galliā rediit: ubi apud Massiliam reliquū uite sue in pace finiuit. Referunt scriptores multa de hoc Renato concludentes eum regem omni laude maiorem.

Joannes fili
Renati.

¶ Caput. xxviii.

ALFONSVS Ferdinandi Aragonię regis filius expulso Renato regnauit ānis .xxii. Post adoptionē enī a regina Ioāna secūda delusus ipsam donec uixit bello fatigauit: ea mortua contra Renatum mouens uniuerso tandem regno potitus: curru aureo Neapolim inuectus triūphauit. Inde Florētinis bellum sine causa intulit: & re infecta Neapolim reuersus obiit: relicto Ferdinando filio extra matrimoniū nato. In Aragoniā autē regno Ioannes frater successit. **BELLVM INTER** Aragonensem & Renatum Andegauensem pro regno Apulię: late describit Blondus. vii. libro tertię decadis: permixta tamē narratione omniū bellorum quę eodem tēpore in Italia uiguerunt: Excerpta ex eo sūmaria quo ad rem Neapolitanā sunt hæc.

Idē Eugenius
21. cccc. lxx.

Alfonso Ara-
gonensis atne-
pos Petri re-
gis Aragonum
de quo supra i
Carolo primo

¶ Alfonso regnum ingrediēti: obiecit se Iacobus Caudola. Philippus dux Mediolani fauebat Renato. Colūnenses cū complicibus Alfonso.

¶ Magna classis Alfonsi uenit Caietam. Et cum essent Caietæ Genuēses multi cū mercibus: de eorum pręda cogitabat classis.

¶ Hoc bellum eleganter describit Pius in historia temporū suorū in .vii. ultimis foliis. Et de bello omni uia iuris moto p̄ Alfonsum multa respondit Pius Senis oratoribus suis i oratiōe incipiēte: De regno Sicilię cui⁹ pprietas zc. ubi grauit̄ iuehit cōtra Renatū q̄ appellauit ad futurū Cōciliū

¶ Genuēses solliciti de periculo suorū i Caieta q̄ etiam moleste ferebant incrementa Cathelanorū in Apulia. Iussu etiam Philippi potentē classem obiiciunt Alfonso.

¶ Obuiant in mari plenis uelis: & utraq; classis bellum ardet.

¶ Genuensis p̄fectus pximus Cathelanis dn̄is xl. stadiomunciat se p̄ suorū salute Caietā petere: bellum (nisi ei transitus prohibeat) nō moturus. Respondēt reges: Nō petiturū eū Caietā: nisi armis uia aperta. Mox eleuatis uelis adsunt Genuēses: regibus uix paratis.

¶ Concatenant hinc inde triremes: uentus iuuat genuēses: Tragulæ etiā ex balistis contortę: & calcium globi igniti: Adeo q̄ Alfonso cū tota regia cohorte a Genuensibus capitur. In occasu ergo solis p̄lium dirimitur.

¶ Florentini cū mira celeritate rescissent Alfonso captū a Genuēsi b⁹ p̄ Philippo militantib⁹ illico

pacē diu ante a Nicolao Estensi tractatā : medio Eugenio cōcluserūt: approbavitq; Philippus uictoriae nescius.

¶ Rebus ecclie p̄spere etiā aliūde resurgētib⁹: applicuit Eugeni⁹ animū ad regnum Neapolitanū: Sed cū tēpus hyemis ad traducēdū illuc exercitū resisteret: Cōtra Burgū sepulchri oppidū duxit.

¶ Genuēses quorū classica uictoria (teste etiā Senatu Veneto) poterat Philippum uniuersę Italiae p̄ponere: subita rebellione ab eo recedūt: Indignati ex Alfonsi & captiuorum regū relaxatione: quos Philippus apud se uoluit.

¶ Relaxati a Philippo p̄cipes: maiores q̄ antea motus parauere Alfōsus uidēs se frustra laborare p̄ Genua ad Philippū reducēda: Caietā cōcessit.

¶ Dū Franciscus Sforcia & Nicolaus Piccininus uiderent̄ ab assuetis bellorū turbinib⁹ quiescere: Alfonsus in Apulia discurret cōtra Patriarcham Alexandrinū: alias Cornetanū: pauca utroq; digna acta sunt: & castellis quibusdā a Patriarcha expugnatis: ab Aquilanis tributū p̄ allato eis p̄sidio exegit. Deinde Patriarcha oibus Albetensiū castellis dirēptis: Atinati oppido est potitus: p̄ refacto securo itinere ī ueteres Cāpanos & regnū Apuliae. Cū oīa in circuitu paterēt Patriarche: & territo Alfonso regnicolas in sui spem erexisset: Sublatis signis Romā rediit: siue cōmeatus & p̄buli inopia ductus: siue quia id regnū capere no

luerit: quod Eugenius Renato occulte pmiserat:
de quo Renatus postea cōquestus.
¶ Deinde Patriarcha uariis p̄ Apuliā incursionib⁹
bus: depredationib⁹: & terrarū occupationib⁹ p̄pe-
tratis. Neapolim ingenti pōpa est ingressus. Vbi
cū Isabella regina discors: ad Castra rediit: Et ad
moenia Capuę ducēs: Viso in moenibus Alfonso:
retrocessit: & apud Auerlam castrametar⁹: iūctis
secū copiis Iacobi Caudolæ: ad Sarcialā castrū se
uertit: quo potit⁹: illud p̄de exposuit obfessa arce.
¶ Isabella cōiunx Renati Lothoringię ducis: qui
cū Alfonso de regno cōtendebat. Et p̄ id tēpus ī ca-
ptiuitate Philippi Burgūdię ducis distinebatur
ipsa cū duob⁹ paruis filiis Caietā uenerat: Ea q̄
p̄sidio firmata Neapolim se contulerat. Pius in
historia suorū temporū ad finem.
¶ Patriarcha apud Beneuētū fregit principē Ta-
rentinū capta p̄te eq̄tatus sui fauore Iacobi Cau-
dolę. Iterū in eū mouēs cōserto acri p̄elio p̄cipē
cepit: Cui⁹ legionē Gabriel Ursin⁹ ei⁹ fr̄ seruauit.
¶ Oblata fuit ea die Pontifici facultas potiunde
Apulię. Sed q̄a principē Patriarcha benigne tra-
ctauit: & dimisit. Indignatus Iacobus Caudola:
hostis principis: & Patriarchę molliciem spernēs
exercitū seorsum continebat.
¶ Creatus Cardinalis Patriarcha: ab Alfōso sepe
insultatus est tanq̄ uirib⁹ debilior ob Iacobi Cau-
dolæ defectionē: quem Cardinalis inimicissimis

35
insequebat uocibus.

¶ Hyeme media Cardinalis Salernū cōmigravit quē Alfonso adeo obsedit: q̄ uel deditioem: uel captiuitatē partā habuisset: Nisi Cardinalis inducias īpetrasset sūmo consensu Alfonso: Cui p̄misit & Iacobum Caudolam delere: & Pontificē Alfonso Renato p̄relaturum.

¶ Cōperit Cardinalis Caudolā: q̄ ī ei⁹ auxiliū ueniebat: postergata īdignatiōe: qm̄ pati nō poterat Alfonso prospera cōciliati: cōspirāt contra Alfonso: & nocte in eū mouent: qui monitus euasit.

¶ Distrūpit mox cōciliatio Cardinalis & Caudolę & q̄sq; diuertit: Cardinalis autē Tranū duxit: ubi oppidani eū nō receperūt: Alfonso inclinati.

¶ Per hęc r̄pa Renatus liberatus carcere in quo multos egisset annos apud ducē Burgūdię: Neapolim se cōtulit: Cui se iunxit Iacobus Caudola: Tamē nihil ex ueterib⁹ malis hinc instauratū est.

¶ M. CCCXL. Eugenius cū Alfonso constituit inducias unius anni. Interiit Apoplexia Iacobus Caudola. Alfonso Auersam oppidū cepit. Renatus ad Raymundū & Antoniū Caudolā se reduxit: relicta Isabelę uxori cura sustentandi urbem Neapolitanā. Et a Neapolitanis: certisq; Apulię & Aprutii populis adiutus Copiolas īstaurauit.

¶ Cardinalis Patriarcha Alexandrin⁹ alias Cornetanus in Castro sancti Angeli obiit.

¶ In regno Apulię res ad extrema reducta ē: in

ter Alfonso multarū terrarū occupatorē: & Renatū urbis Neapolitanæ fame pereūtis possessorē

¶ Renatus qui se instaurauerat in Aprutio Neapolim repetiit: obuius est Alfonso. Cui se ipso obuians Renatus uoluit congregari: Sed Antonius Caudola prohibuit.

¶ Carceratus a Renato Caudola: mox liberatus: ecclesiæ miles efficitur.

¶ Hinc motus Eugenius misit Cardinalem Tarentinū pro pace.

¶ Alfonso exercitū suū per oppida Neapolitana dimisit.

¶ Historia Blondi hic finitur.

LEGES PACIS inter Eugenium & Alfonso teste Pio in historia temporū suorū in hūc modū dictæ.

¶ Eugenius Pontifex Alfonso regē Neapolitanū decernat: appelletq; Ferdinādo regis filio: cui rex post mortē regnū destinauerat: potestatem succedēdi faciat: Terracinamq; regno adiiciat. Alfonso econtra Eugenii auctoritati se subiiciat: atq; optuletur ad agrū Picenū quē Franciscus Sforzia occupauerat: uendicandū. Si quādo Pōtifex aduersus Turcos aut Aphros bellū suscipiat: rex cū classe adiuuet. Sacerdotes regnorū suorū sub concilii pretextu Basileā pfectos reuocet. Nec patiat tres ex suis qui Cardinales sub Amodeo Sabaudiensi creati fuerāt: reuertētes p Cardinalib⁹ suscipi haberi ue. Matricē ciuitatē ducalē atq; Accumulum in Marsis oppida Romanæ ecclesiæ tradat.

¶ Ex Archiepō. iii. pte fol. clxxii. Summatim hæc.

Finis historie
Blondi

Pius in histo-
ria sui tēporis.

Cum obseffa esset ab Alfonso ciuitas Neapolita-
na: Tandē milites Alfonsi ingressi nocte ciuitatē
p̄ cloacam subterraneā. Renatus in castrum nouū
fugiens: cum nullum speraret subsidiū: Castrum
dedit: libere abire permissus.

¶ Florentiā ad Eugeniū uenit: a quo humane tra-
ctatus: ad propria est reuersus.

¶ Totūq; regnū Apuliæ nullo resistente possedit
rex Aragonū: Cū tamen Renatus bullas apostoli-
cas prius obtinuerit in Concilio Pisano. Et (quod
secundū Archiep̄m magis est) in Cōcilio Cōstan-
tienti cōcessiōes sibi factę ab ecclia de dicto regno

¶ Hoc ultimū uerbū dixerat etiā Archiep̄s i ter-
tia parte folio. clvii. iiii. col. s. iiii. in fine. Vbi refe-
rens q; Martinus approbavit gesta in Cōcilio Cō-
stantien. Subdit: Dicit etiā bullas solennes regni
Apuliæ adeundi & possidendi fuisse cōcessas per
Conciliū Ludouico duci Andegauensi & successo-
ribus suis. Tamē etiā si de istis cōcessiōibus cōsta-
ret: caderet ingens disputatio sup̄ ipsis p̄pter con-
cessiones etiā factas sepe a sede apostolica Arago-
nensibus: & p̄pter ea quæ hinc inde elici possunt
ex isto summario.

¶ Postea circa annos dñi. M. cccc. xlvii. Alfonso
uexauit diu Florentinos & Venetos.

¶ Anno. M. cccclviii. in fine Iunii Alfonso obiit:
relictō Ferdinando filio successore. Monuit autē
eū ut ipsius uestigia nō sequeretur in tribus. Primo

Sic & Belisa-
rius ut supra i
primo caplo.

q̄ nō diligeret Cathalanos neq̄ Aragonenses: sed
Italicos & p̄cipue regnicolas. Secūdo q̄ noua gra
uamina quæ nimis barbare ipse regnicolis iposue
rat: reduceret ad pristinū moderatē. Nā inter cę
tera Alfonso de oībus ecclesiis quæ uacabāt: uo
lebat pecunias sicut papa ānatas Tertio ut pacē a
se cū ecclesia & aliis cōmunitatib⁹ confectam ipse
firmiter seruaret.

CALIXTVS p̄cepta morte regis declarauit per
bullas patētes regnū Apuliæ uacans ut feudū ec
clesiæ ad eū solū p̄tinere: & de ipso disponere uelle
asserbat: mādans Ferdinādo ut illud dimitteret:
& ne se regem noiaret sub p̄cena anathematis: oīa
iuramenta Vasallorū dissoluens.

¶ Ferdinandus dicitur appellasse.

¶ Dux Mediolanēsis Frānciscus Sforcia cōquest⁹
fuit de istis: & scripsit Calixto qualiter Eugenius
p̄ l̄ras autenticas cōcesserat regnū Alfonso: & Ni
colaus. v. nō alterauerat: Vnde mirabatur q̄ sine
causa uellet regnū auferre Ferdinādo filio per Al
fonsum instituto: quem pro posse iuuaret cū esset
ei affinis. Interim die. vi. eiusdem anni Calixtus
obiit. Hæc ex Archiepiscopo.

¶ Declaratio Calixti super deuolutiōe regni fuit
M. cccclviii. iiii. Idus Iulii. Bulla registrata est i
libris Camere t̄pe Calixti fol. cxxxviii. Et habet
Calixt⁹ bullā p̄ itimata toti mūdo p̄ ea q̄ ibi man
dat circa publicationē Et loq̄t̄ i genere de deuolu
tiōe: offert iusticiā querelaturis. Gallos nō noiāt.

37
Contra hanc deuolutionē facere uideret alia bul-
la Eugenii incipiēs: Illegittime genitos: in quodā
libro Camere tpe Eugenii fol. xxviii. ubi legitur
mat Ferdinand⁹ & habilitat ad oīa: Specialiter ad
successionē regni. Si ergo inuestitura Alfonſi te-
nuit: sublato p Papā in Ferdinādo defectu nara-
lium: regnū ad eum: nō ad ecclesiam quo ad utile
dominiū deuolutum fuit.

Itē circa hanc deuolutionē cōsidera q̄ Eugenius
M. ccccxlīii. Idus Iulii āno pōtificat⁹. xlii. iueſti-
uit Alfonſum ut est bulla registrata i Camera i li-
bris. xlii. āni pōtificatus Eugenii: In qua fit men-
tio de arrogatiōe facta a regina Ioāna de Alfonso
Ponit censum. viii. M. unciarū annate. Pro iueſti-
tura autē. l. milia marcharū sterlingorū.

Gesta p Eugeniū confirmauit Nicolaus. v. Nā
Alfonſo regnū cōfirmavit. Et Ferdinandi legitimi-
tationē ratā gratāq̄ habēs extēdit & ampliauit:
teste Pio. ii. i famosa oratiōe incipiēte: Respōsuri:
habita Mātue ad oratores Gallos.

Caput. xxix.

FERDINANDVS Alfonſi filius extra
matrimonium natus: hoc āno patre defun-
cto ex eius testamento in Neapolitanū
regnū succedēs regnauit ānis. xxxix. Cū enī mor-
tuo Alfonso sine prole legitima regnū esset ad ec-
clesiā deuolū. Cordiq̄ esset Calixto Pōtifici excel-
lentissimi animi: regnum repeterē: hoc periculo
per eius mortem fuit liberatus Ferdinādus a Pio.

Calixtus. iij.
M. cccclv.

Ferdinandus.

Joannes Renati
filius.

successore Calixti:reclamantibus Gallis:regni con-
firmationem accepit: & corona regia donatus est.
Ioannes Renati filius iuuate Jacobo Piccinino Fer-
dinando bellum intulit. Sed Pius ut uasallum eccle-
siae ex debito manutentes:Ferdinandum a deo iuuuit:
quod Ioannes repulsus est:& regnum pacatum.
¶ Ferdinandus dum in aurora principatus interro-
garetur a proceribus: Quid circa tributa pro patrem
moderate imposita decerneret: Respondit: Mutare
nil uelle. Non augere: non minuere: quippe quae mo-
derata esse uiderentur. Acquiescere omnes & bene secum
agi iudicauerunt dum non augeret. Postea inspirantibus
illis: minuit. De quo mirifice laudatus fuit: ad in-
star Darii secundi: qui cum rogaret praesides quid de
impositis a se tributis sentirent: Respondentibus illis
moderata quidem: diminuit tamen ad medietatem.
Et Antonius Aurelius impator: cum exhausto gra-
uio pecuniam sibi reperiendam uideret: Vasa pretio-
sa: gemas: uestesque & suam & uxoris uendere maluit
quam tributum cuiquam imponere. Haec Bernardus Iusti-
nianus legatus Venetus in oratione habita coram
Ferdinando nouiter tunc coronato: In qua laudem
Alfonsi & Ferdinandi eleganter locutus est.
¶ Mortuo Pio: graues inimicitias suscepit Ferdi-
nandus cum Paulo secundo occasione annui census ec-
clesiae debiti. Postea cum Venetis propter regnum Cy-
pri ingens odium contraxit. Mors Mahumeti Thurci
qui pace inita cum Venetis Apuliae ora capto Hy-

drunto occupauerat: Ferdinandū a magno pericu
 lo liberauit. Cū Sixto Pōtifice .iiii. uaria fortuna
 usus est: pacēq; & odiū quasi p ludū sepius inter
 se reuoluerunt: ut ex historia moderni clarissimi
 historici Sigismundi de Fulgineo uideri pōt. Sic
 & cū Innocētio octauo qui erga Ferdinandū ex in
 genti odio ad summā gratiā: mox ex sūma gratia
 iterū ad odiū: & iterū de odio ad gratiā ultimo se
 cōuertit: ut oēs & uidimus: & sepe cū admiratiōe
 dānauim⁹. Post obitū Innocētii āno secūdo obiit
 in pace Ferdinādus correptus breui morbo & ca
 tarri descensu ex imoderata uenatiōe causato die
 xxv. Iannarii. hora. xvii. M. ccccxciiii. relicto Al
 fonso primogenito.

Pius papa .ii. successor Calixti iuestiuit Ferdi
 nandū de regno Apuliæ: cū clausula: Nullius iu
 ri derogando: Quod uerbū antecessores sui nō po
 suerant in suis iuestituris: ut ipse dicit in oratiōe
 de qua statim.

PIVS auditis Mantuę oratoribus regis Franciæ:
 qui uehemēter cōquesti sunt de Aragonēsi prela
 to per Piū Gallis. Solēni oratione ad oīa respōdet
 & incipit oratio illa: Responsuri uestris uerbis in
 signes oratores. Et pro gestorū suorū iustificatiōe
 disertissime scribit. Et ī hoc epitomate multa ac
 cepi ex ea oratiōe sicut & ex historia tēporū suorū.
 Et ex eloquētissima responsiōe quam Senis dedit
 oratorib⁹ regis Renati: q; p eo petebāt inuestiturā

aut auxilia ei dari: aut ab altera pte reuocari. Ec
icipit respósio. De regno Siciliae cui⁹ pprietas zc.
Vbi etiã efficacib⁹ rónib⁹ ostēdit nō debuisse Re
natū ppria auctoritate mouere arma p terris ec
clesiē: & dānat quēdā hostiliter gesta p suos: ma
xime p Comitē Iacobū Piccininū ī locis & psonis
ecclesiasticis. Probās etiã Pontificē teneri ad de
fensionē Vasalli. Adde etiã orationē Pii ad Quiri
tes de rōne suscepti belli p defensiōe Ferdinādi. &
incipit: Ingentes uobis Quirites agimus gratias.

¶ Caput. xxx.

Alexander. vi.
M. cccc. cxiij.

Alfonso secū/
dus Rex.

ALFONSVS mortuo Ferdinādo: eadem
die cī curia & procerū suorū pompa co
mitatus regni successionem adeptus est.
Mox Alexādro Pōtifici p oratores suos supplicat
p executiōe bulle: quā cū cōsensu omniū Cardina
liū superiorib⁹ annis fecerat Innocē. viii. īmediatus
Alexādri p̄decessor: in qua recēsitis iuestituris
Eugenii: Nicolai: Pii & Sixti: inuestitus fuit uer
baliter de regno Apuliae & Siciliae Alfonso ipse:
tūc dux Calabriae: & post eū Ferdinādus eius fili⁹
tūc princeps Capuan⁹: nūc dux Calabriae. Eo ad
dito: ut decedēte Ferdinādo: Alfonso possessione
regni accepta actualiter iuestiret & coronaret p
Romanū Pontificē uel cardinalē ab eo mittendū.
¶ Regiis p̄cibus & bulla in secreto cōsistorio p
Pontificē sepius p̄positis. Res opportuna discul
sione agitata fuit. Demū uisa iusticia regie peti

tionis: cui secundū iuris necessitatē nec uerba dari poterāt: nec dilatio. Ex sacri Senatus cōsulto declaratus est legatus Ioānes Borgia pōtificis nepos sanctæ Susannæ presbyter Cardinalis Montisregalis nūcupatus: uir & auctoritate & integritate maxim⁹. Missusq; Neapolim cū ingēti p̄latorū & Curialiū comitiua ad regē iuestiendū & coronandum. Quod & factū est tanta cū solēnitate: & ceremoniarū omniū exactissima obseruātia: ut nullū sacrū solēnius unq; in ea urbe celebratū fuisse credatur. De Alfonso optime sperat cū enī se humiliauerit & debitū fecerit ecclesiæ dñę suę (ut teneatur) iuuabit eū deus: sicut iuuit illos suos antecessores: qui de matre sua ecclesia bene meriti fuerūt. Et Alfonso auū suū: oī laude maiorē: ita representabit fact⁹ rex: sicut hacten⁹ representauit noīe & opere in Ducatu.

CAROLVS REX Francię: qui uiuēte Ferdinādo de recuperāda Gręcia scē cogitans: prius ad regnū Apulię ex p̄tenso iure Andegauēsiū aspirare dicebatur: Audita morte Ferdinandi & coronatiōe Alfonsi: uisus est sermōes de armis assumēdis attētius audire: Sua dentib⁹ sibi multis: p̄sertim his q; a regno Apulię exulāt: q; regi ī terrā sanctā auitos honores (ut in dño cōfidit) adęquaturō uel superaturō: ad acquirendū ex parta Apulia transitū: opportuna Itali corū auxilia nō deficiēt. Misericors deus faueat timidibus se: A quo oīa: p̄ quē oīa: & in quo oīa.

Sanctitatis uestre

Seruulus Felinus Sandeus.

N Ut me eius qui cuncta potest (nefas enim erat non obtemperare) secutus. Diuersa ut potui breuiter collegi clementissime Pontifex. Inculta fateor: ornatioribus siquidem musis non insisto. Verum si historiae maiestatem: orationis elegantiam: & quid de his iura uelint. S. V. scire optauerit: poterit hanc Traiano iuriconsulto optimo. Ioannique Pontano oratori maximo regis consiliariis prouintiā demandare. Et enim qui melius haec illis calleant inuenient pererrari.

¶ Aliquid de geneologia Alfonsi primi: & censu.

Ioanna prima successit Carolo primo p medias psonas aui & proaui eiusde. Et inter eā & regē Federicū successit cōuētio cōfirmata a sede apostolica. Qua remāsit Ioannæ terra citra pharū: cū honore regalis tituli regni Siciliae. Federico uero insula Siciliae cū titulo regni Trinacriae: Quod a prefata regina ea uiuēte recognoscere deberet: Et sibi homagiū & fidelitatis iuramentū prestare: & censum .xv. M. flo. annuatim soluere. Post mortē uero ipsius reginae: si nulli ex suo corpe liberi supessent: ipse rex regnū ipsū Trinacriae a sūmis pōtificibus & a sede apostolica se tenere recognosceret. Et dicto regno Siciliae ad manū ecclesiae redeunte: nihilomin⁹ censum predictū soluere teneret: & hoc sub poenis in bul la cōtentis. Et q̄ in eo trāsuersales sibi succederēt.

¶ Mortua Ioāna sine liberis regnū ad ecclesiā rediit. Federico ī regno Trinacriae Alfonsus successit p medias psonas patris & regis Martini pauūculi sui: qui prefato Federico ex linea tranuersali cōiunctus in dicto regno successerat.

¶ Postq̄ ergo regnū Siciliae ex morte reginae Ioannæ primæ & secundæ sine liberis decedentiū ad ecclesiā redierat. tenet Alfonsus ex fœdere cū Federico ecclesia auctorizante inito Romanæ ecclesiae annuū censum .xv. M. flo. p̄soluere. Hæc ab incerto auctore In libro Informat. cccxiii.

¶ Et ibi allegationes q̄ cū Alfonsus & posterī nō sint inuestiti de regno Siciliae. s. ultra pharū: Sed

Solū de regno Apuliæ citra pharū: nō tenet ad in-
tegrū censū octo miliū unciarū. Sed debent ppter
Siciliā detrahi dicti. xv. mille floreni. Et qñ fuit
primit⁹ i positus dictus census octo miliū unciarū
cōprehendebat in iuestitura utrūq; regnū citra &
ultra pharū: hoc est: Apuliæ & Siciliæ.

Geneologia Caroli primi descensine.

¶ Carolus primus genuit unicum: uidelicet
Carolū secundū: captū i Aragonia. Ex isto multi.

¶ Mortuo Carolo primo & Carolo secūdo existē-
te captiuo. Carolus primogenitus Caroli secundi
successit in Apulia.

¶ Reuerso ex captiuitate Carolo secūdo: Iste Ca-
rolus dictus Martellus suus primogenit⁹: ex ma-
terna hereditate Hungariā obtinuit.

¶ Carolo scdo mortuo: & si i Apulia succedere de-
buisset Carolus primogenitus Hūgariæ rex.

Successit tamē Robertus secūdo genitus Caroli.

¶ Ex Roberto unigenit⁹ Carol⁹ i Tuscia defūct⁹.

Ex eo Ioanna & alia.

Ex Carolo fratre Roberti rege Hungariæ.

Carolus premortuus patri.

Ex eo Andreas & Ludouicus.

¶ Andreas factus cōiūx Ioāne opa Roberti bonā
fidem recognoscētis: necato Andrea: Ludo. nepos
Roberti: frater patruelis Ioāne eā in uxore duxit
Ludo. frater Andree ultus necē fratris ut supra.

¶ Hæc Archieps. iii. pte fo. cxviii. §. iiii.

¶ Rettuli supra exerpta ex Blodo i suis historiis
Postea reperi eū duo folia scribētē de regib⁹ Apu

Dic melius: fi-
lius eius. qm̄
obierat.

liae in libro de Italia illustrata. In regioe Aprutii
Et ex eo haec iteru excerpfi: no tamen ultra Ioanna
prima scribit: quonia ab ea citra ad historias suas
remittit.

Suma sumax Blondi haec est.

¶ Per tempora Ludouici Francoꝝ regis: Tancred⁹
miles Normanus habuit .xii. filios ex duab⁹ uxō
ribus: hii mixti bellis Apulię eius dominio poti
ti sunt. Melfin edificant.

¶ Tācredo mortuo: succedit Drogo fili⁹ dict⁹ Co
mes Apulię: huic successit Hūfredus ānis .vii.

¶ Huic Gotfredus: qui moriēs reliquit heredem
Bagelardum filium.

¶ Robertus Guiscardus sextus fili⁹ Tācredi hūc
expulit. Robertus creat⁹ Dux Apulię a Nicolao
secūdo. & de fratru cōsensu ita appellatus. Cursus
mirabilis Roberti & fratru in .xviii. ānis. Ultim⁹
fuit .M. lxx. Gregorius septimus Robertū confir
mauit ea lege ut Marchiā Anconitanā restitueret
prout fecit: inde pro ecclesia totus.

¶ Rogerius filius minor Roberti: ab Urbano .ii.
confirmat⁹ in regno. Boemūdu maior natus: stre
nue in terra sancta

¶ Guielmus succedit Rogerio patri: & Gręciā pe
tit pro filia Alexii

¶ Rogerius filius Rogerii fratris Guiscardi: re
gnum occupat.

¶ Calixtus .ii. cum Cardinalibus ob id Beneuen
tum se contulit lectica in urbem relatus.

¶ Inno .ii. (nā Honorio .ii. Calixti successor haec
dissimulauit) mouet bellū Rogerio intruso. Dux

Supra ca. iij.

Hoc tpe Leo
non⁹ captus in
Apulia z libe
ratus Norma
nos confirmat
fm Blondum
Sed aliter su
pra. c. v.

Supra. c. v.

Regit ānis. xxv

Regit an. xxij

Calixt⁹ reposit⁹
turus eger.

Captus Inno.
secundus.

Calabriæ fili⁹ Rogerii capit Innocentiū : p^r libe^r
rat: oīa p^rter regni titulū assecutus.

Prim⁹ absurd⁹
de Rex.

¶ Dū Inno. i Franciā nauigat p^rpter reptū Romæ
Pe. Leonē itrusū: Anacletū dictū. Rogeri⁹ ab Ana
cletō primus omniū Normānoꝝ: utriusq; Siciliae
regni absurdū titulum obtinuit.

Inno. q̄ victe
in Apulia.

¶ Inno⁹. tertio āno reuersus Romā Lothariū teu
tonicū ipatorē declarauit. Ambo ad Rogeriū cū
exercitu profecti: spoliauerūt eū omnibus quæ ci
tra fretum Siculum occupauerat.

Sup⁹. c. ix.

¶ Recuperauit oīa Rogeri⁹ mortuo Innocētio ne
gligentib⁹ successorib⁹. Celestino primo: & Lucio
secūdo: Eugenio etiā tertio difficultatib⁹ agitato.

Rexit ānis. xxi

¶ Guielm⁹ fili⁹ Rogerii ab Hadriano. iiii. primū
Post a tertio Alexādro regni Siciliae ac ducat⁹ Ca
labrię & Apulię titulis ornat⁹: regnauit ānis. xxv
tpibus Lutii. iiii. Urbani. iiii. & Clemētis. iiii. c. x.

Primus iust⁹
Rex.

¶ Tancred⁹ filius spur⁹ Rogerii succedit Guiel
mo sine prole defuncto. c. xii.

Rexit ānis. 8.

¶ Hēricus. vi. tūc ipator ducta Cōstantia pri⁹ mo
nacha Rogerii filia Tancredū expellit. c. xiii.

Due Cōstantie
Et tertia filia
Māfredi vxo
Pe. Aragonie i

¶ Federic⁹. ii. ipator ex Cōstantia natus: succedit
Henrico. Hic due Constantię: una olim monacha
uxor Hērici: & m^r Federici. Alia uxor Federici fi
lia r̄gis Arago. soror Hērici regis Castellę c. xiiii.

¶ Coradus mortuo Federico p^re regnū capit: opa
aūt Manfredi uenenat⁹ c. xv.

Inno. iiii. obiit
in regno.

¶ Inno. iiii. Neapoli accedit cōtra Māfredū & ibi
morit⁹. Manfred⁹ ut tutor Coradini i germania cū
m^re existētis regnū occupat: simulata mox Cora
dini morte: rex acclamatur.

¶ Alex. iiii. cōducto exercitu cōtra Māfredū: frā
 git cū dedecore. Urban⁹. iiii. cruciatā indixit: &
 expulit Sarracenos q̄ Māfredo militabāt c. xvi.
 ¶ Carol⁹ puincię Andegauięq; comes fact⁹ urbis
 Senator: mox coronat⁹ ab Urbano. iiii. zc. c. xvii
 ¶ Idē facit de Coradino nepote Fede. ii. ex Hen
 rico filio eiusdem.
 ¶ Pe. Arago. post occisos i Sicilia Gallos: Sicilia
 capit ex p̄sona Cōstantię uxoris filię Manfredi.
 ¶ Carolo succedit Carol⁹ scdus. xxiiii. ānis regna
 uit. p̄letari⁹. xiiii. filios h̄ns ex Maria zc. c. xviii
 ¶ Carolo secūdo succedit Robertus c. xix.
 ¶ Roberto Ioāna prima c. xx. ¶ Ladislaus succe
 dit Ioānæ prię. c. xxiiii. ¶ Ladislaio Ioā. ii. c. xxvi
 Ioānæ secūdæ Ludo. c. xxv. ¶ Renatus. c. xxvii.
 ¶ Alfonso c. xxviii. ¶ Ferdinandus c. xxix.
 ¶ Et Alfonso c. xxx.
 ¶ Normāni tenuerūt r̄gnū Neapo. ānis. cccxxxv
 ¶ Germani ānis. lxxvi. ¶ Galli ānis. clxxviii.
 ¶ Alfonso ānis. xii. Ita Blondus. cccci.
 ¶ Post Blondū regnauit adhuc Alfonso ānis. x.
 Quoniā. xxii. ut supra. ¶ Ferdinād⁹ ānis. xxxix
 ¶ Aragonenses annis lxi.
 ¶ Exitus Pontificū qui cū armis iuerūt
 contra dominatores Apulię.
 Leo. ix. capt⁹ & liberatus cōfirmavit Normānos.
 ¶ Calixtus. ii. egrotātibus Cardinalibus ip̄e etiā
 lectica relatus est Romam.
 ¶ Inno. ii. captus: oīa cōcessit Rogerio p̄ter titulū
 Iterū reuersus in Apuliā: illū spoliavit: qui mor
 tuo Innocētio omnia recuperavit.

Fractus Alex
der. iij

1266. quarto
Kal. Maij.

Cōstantia. oris
go iuris Bra
nesi.

1343

1343

1343

1343

1343

Ex prime no/
tatis.

¶ Inno. iiii. cū exercitu ī Apulia mouēs ibi morit̄
Alex. iiii. cōtra Māfredū fract⁹: r̄diit cū dedecore

¶ Inno. viii. moto arduo p̄elio contra Ferdinan
dū: pro magna gr̄a habuit pacē a Ferdinādo.

¶ Ex historia Hūgarorū Ioānis de Thurocz folio
lxxiiii. Solū quo ad Geneologiā Caroli Martelli
& de Carolo eius filio.

¶ Rex Hungariæ Stephanus. v. filius Belez quar
ti regis: habuit unam filiā noīe Mariam.

¶ Maria fuit uxor Caroli Claudi filii Caroli ma
gni: cui ecclesia dederat regnū Siciliae.

¶ Ex Carolo isto. ii. & Maria genit⁹ Carol⁹ Mar
tellus noīe. Carolus Martellus nepos Caroli pri
mi regis Apuliæ genuit filium ex Clemētia filia
ip̄atoris Rodulfi: quē priō in terra sua uocauerūt
Carobertū: q̄si Carolū Robertū. In Hūgaria aut̄
ablato Roberto: ipsū Hūgari Carolū uocauerūt.

¶ Bonifacius papa. viii. misit legatum cōtra An
dream regē Hūgariæ ut iste Carolus puer. xi. an
norū eo eiecto regnaret: frustrati spe: redierunt ad
propria. Andreas obiit. M. ccc.

¶ Barones ne suscipiēdo regē ab ecclia datū: liber
tatē regni liberi amitterēt: elegerūt Venceslaum
regem Bohemiæ.

¶ In Hūgaria uero aliq̄ appellabāt regē Carolū
puerū: sed uerbo tantū. Aliq̄ Ladislaū filiū Vēce
slai. Qui Venceslaus ex Bohemia iuit ī Hūgariā
& accepta regia corona simul & Ladislao filio in
regnū suū reuersus est.

¶ Dux Bauarię intrudit se uiolēter ī regno Hun
gariæ: & eiicit. Frater Gētilis ordinis minorū p̄br̄

M. ccc. x.

Bonifaci⁹. viij
papa.

1303

1305

Cardinalis mittit a Clemēte .v. i Hūgariā: ut cu
ret Carolū puerū accipi ab Hūgaris i regem: uno
āno substituit: mox āno .M. cccix. cēsuris terribilitē
coegit: proceres cōpuli acceperūt eū in regem.

1308

...
...
... 1308 ...

Obiit Maria priā uxor Caroli Polona filia ducis
Kazmerii .M. cccxviii. duxit secundā .s. Beatricē
filiā regis Romanorū sororē regis Bohemorū.

¶ Natus est Carolo filius uocatus Ludouicus.

1326

Eodem anno natus est ei secūdus filius Andreas.

¶ Obiit rex Hūgariæ Carol⁹: sepult⁹ maxio plā
ctu omniū rgnicolarū: qā potēs fuit ope & sermōe
Eodē āno corōat⁹ Ludouic⁹ ei⁹ fili⁹ etatis .xvii. an.

1342

¶ Elizabeth regina mī Ludouici uisitauit sedem
apostolicā trāliuit p Apuliā: cui fuit obuius An
dreas filius suus cū Ioāna regina consorte sua. Et
ex Neapoli ueniēs fuit ualde honorata etiā a po
pulo Romano.

1345

¶ Ex Neapoli rediit in Hungariā male contenta
de moribus Ioāne nurus suę: quā uidit male tra
ctare Andrea filiū suū in regno Apuliæ.

1344

¶ Eodē anno Elisabeth regina & Ludouicus fili⁹
rex Hūgarię miserūt nūtiis suis q erāt cum papa
xliiii. milia Marcarū ut haberēt a Clemēte sexto
in Auinione inuestiturā regni Apulię p Andrea
filio: marito Ioannæ: Nam ita promiserant papæ
qni eos diu tenuit in uerbis.

1346

¶ Occiso Andrea: rex ueniēs in Apuliā ultus est
necē fratris: expulsa Ioāna cū Ludouico Tarenti
no ei⁹ marito. Et dimissis ibi Stephano Vainoda:
cū Hūgaris reuersus est in Hungariā.

¶ Iterū reuersus Ludouicus in Apuliā: diuturno

bello oia uexauit: Tandem cū esset annus Iubilei
Romā uenit: deinde in Hungariā reuersus.
Postea exhortat⁹ Ludouic⁹ ab Inno. v. p suū lega-
tū de latere ui relaxatis baronib⁹ quos secū in Hū-
garia detinebat: dimitteret regnū Siciliae: paruit:
& p suos nūcios ī manib⁹ pape dimisit saluo & sibi
iure ī rēgno cōpetēti. Obiit Ludouic⁹ M. ccclxxxii
¶ Maria filia Ludouici succedit ī regno despōsa-
ta Sigismūdo Marchiōi Brādeburgēsi filio Caro-
li Romāi Cesaris: Elisabet marię tūc regebat noīe
puellæ. Fit cōiuratio procerū cōtra femineū sexū.
¶ Regnabat in Apulia Carolus filius Andreæ oc-
cisi a Ioāna nepos Ludouici p̄ris p̄fatae Mariæ.
¶ Proceres cōtra reginas eū ex Neapoli cōducūt ī
Hūgariā. Sigismūd⁹ spōsus Marię sentiēs ei⁹ ad-
uentū reducit se ad patrē reginæ: uadūt obuiam
Carolo: affirmanti se pro bono pacis uenisse. Illę
inter blanda alloquia trepidant
Mox Carolus acclamatur rex Hungariæ.
¶ Deinde opa Elisabet reginę occidit: & ī sepult⁹
horrido cadauere diu palā iacuit. prius ī Apulia
excōicat⁹ pp n̄ solutionē ānui cēs⁹ debiti Ro. fisco.
¶ Fit uīdicta cōtra occisores Caroli. regina ī fluīe
suffocat⁹ Maria filia spōsa Sigismūdi fuga saluat⁹
¶ Sigismūd⁹ ei⁹ spōsus q̄ ēt fuit ip̄ator acclamat⁹
ab Hūgaris ī regē āno. M. ccclxxxvi. die Pēteco.
¶ Et quo ad regnum Apuliæ historia Hūgarica
aliud deinceps nō tangit.
¶ Nō dicit iste historic⁹ aliqd de eo quod dixi. c.
xxii. q̄ iste Carolus antea fuerat uocatus ex Hun-
garia contra Ioannā primā quā interfecit.

Excusat se au-
ctoꝝ cur in hīs
nō posuit rpa.

Michael Fernus Mediolanens Ad Felinū Sandeū
 Ferrariē Jurisconsultū consumatis. Rotę audie
 torē Vtriusq; Referendariū Palatinū Clarissimū
 Accusationis deprecationē

Vdio succensere te mihi mi pater Reue
 rende: mirificum nostri qui decus: q; hoc
 opus publicetur: quoniam sic ipse non
 compegeras ut edi aliquando posse sperares. Po
 tes quidē fortassis tuo in me quodā iure: qui quū
 ne dieculā prętermittā quidē: qua te pro forensi
 bus negotiis nō accedam: uerbum unū nō fecerim
 Verū uolo te scire id minus ex ratione facere. Nā
 nec ideo nobis a natura pręcellens animus ingig
 nitur: & sublime inditum ingeniū: aut innata la
 borum & studii patientia: ut quæ in dies a nobis
 p̄cudantur in exemplum cęteris tanq̄ uirtutū cal
 caria: & icitabula quedā prodire non debeant. Et
 poteras id futurū suspicari: quippe qui cerneres
 abiectissima queq; ab mancipibus istis imprimi:
 ut plane intelligas alios cōplures id mox in tam
 p̄spicuo ope curaturos fuisse: qđ ipse p̄ nra beni
 uolētia: mea ī te deuotiōe: p̄ tuo honore diligēter
 qđē suscepi: Castigassem forsā inquis si circūfer
 ri putassem: & in consonantiōrē ordinē: exactiore
 lima: politiore stilo redēgissēm: breue hoc quod
 impensum tempus: & tumultuariū studiū: quāsi
 id nō agerem: quod a mea professiōe sit alienum.
 Et hocipsū ad tuā accedit gloriā Mi Feline. Quis

bipedū omniū qui q̄ præclaro p̄polleas ingenio per
spectū nō habeat: gloriosum quidē & ueneratiōe
dignum: copiose & ornate: quū intenderis dicere.
Longe excellentissimū & gloriosissimū: quū ex tē
porarie & nullo negotio possis illud idē præstare.
Sūt q̄ depromūt aliqd̄ morosiores & formidolosi.
Primaq̄ hæc in quocunq̄ scribente laus: cudat ne
qd̄ inconditum quod legētes offendat. Nec tu ob
hoc ea te laude exuis: Et probo cum circūspicis: &
premere apud te opus malle. Sed ego eius semp̄
fui animi ut quodcunq̄ facias id: nisi in quēpiam
mordicus fueris: edas. ne aut intercidat lucubra
tio: aut alia eueniāt: quibus tuus labor sua gloria
fraudatus inueniat̄. Fit saltē ut si quisq̄ euectius
ingeniū habere se norit: edendo certet: quod si nō
fecerint: ipsi nebulones sunt: Et mira alitur inge
niorū ubertas: totaq̄ illustratur & clarescit: quod
maxime eniti quisq̄ debet: tuo beneficio: & t̄as. Tu
ipse deniq̄ accueris. Habes æmulos: clauculū li
uentes carpūt. exerūt frontē alii. incredibile id est
animorū in te amicorū experimentū: ut delatorē
iā cōtempnas: quocūq̄ sese uitio suo indicāte Nec
tamē inficias oīno eo: dolere me facto multorū nō
minimū: q̄ nōnulla mea ignaro me ediderūt. Nec
id aduersat̄ cupere me quicqd̄ faciā edi & uoluis
se quædā interdum suppr̄imi: cōscientia rerū illic
p̄scriptarū: uel forrasse ætate aut ocio minus lu
culentū id & pensum libratūq̄ p̄gignēte. Quo mi
nus admirari debes si Parcarū meū ad te regnum

opus si nō iuentione & uerborū magnificētia illu-
 stre & splendidū: fortasse ab eruditōe humana nō
 alienū: cui⁹ nup̄ lectione pb̄reui mira pfūdebaris
 uoluptate: ad te postea plātū nō est. Verū tu cui⁹
 ingeniū foelicissime in cunctis uersat: cui⁹ auctas
 supra q̄ humana cui⁹ scripta nō nisi candidissima
 esse possūt Ita debes de te tuisq; oibus scriptis cog-
 gitare ut penes te esse nō possint. Et te circūstere
 mille fures quibus si diem dicas iam reliqua tua
 negotia submouebis te in tuendo uno totos cōsum-
 pturus dies. Vale. Nec bene factū accusa.

Ad. D. meum. D. Felinū Michael idem.

Quęq; Solon: & quę Cæsar: sãxere periti:
 Et quę Pontifices: Iura Feline tenes.
 Quę cecinit Clio totum uel gesta per orbem
 Et quę confinxit quisq; poeta tenes.
 Dic age num una est an plures: in corpore quę te
 In cunctis foueat condita: dic: anima:
 Vnus homo es: quę tanta fuit cōcordia diuis
 Multorum spires unus ut ingenium:
 Cur ego nō uideo: supest quę sola laborum
 Gloria Cardineo cōnumerere choro:
 Et: quę nō deerit uirtuti: pulchra corona
 Irradiet capiti deniq; fixa tuo:
 Certe erit: & uideo: Nam sunt in culmine cęli
 Fata ego quę Vates certa futura cano.
 FINIS.

opus si non invenitur & neque magister illi
sive & splendens ab arte humana no
aliter in perfectione suam nisi per
voluntatem et potestatem suam. Vnde in
ingrediente scilicet in curia vel in
sua per humanam suam non nisi
esse per se debet de se nullum
grate ut per se et non per se in
nulla parte quibus si deo dicitur in
negonia submissis et in rebus uno
gratus dicit. Vale. Nec bene facta acula.

Ad D. mag. D. Petrus Michael item.

Quis dicitur per se dicitur per se
Ergo per se dicitur per se
Quis dicitur in se dicitur per se
Et per se dicitur per se
Dicitur per se dicitur per se
In se dicitur per se
Vnde homo est per se dicitur
Mulier dicitur per se
Cur ego videtur per se dicitur
Gloria dicitur per se
Ergo dicitur per se dicitur
Iacobus dicitur per se
Cur dicitur per se dicitur
Ergo dicitur per se dicitur
FINIS